

Diskulogen

med

SLÄKTFORSKARNYTT

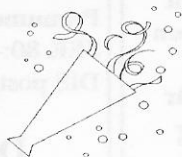
Nummer 20, November 1990

ISSN 1101-3826

(c) Föreningen DIS

10 ÅR

Nordiska
symposiet

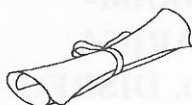
Jubileums-
firandet

FRÅN ÅRSMÖTET

DIS ansluter sig till
Släktforskarförbundet

PO Bergman DIS
förste hedersmedlem!

Företrädarna för våra nordiska
grannföreningar.

I DETTA NUMMER:

Ordföranden har ordet.....	2
Några rader från redaktionen.....	2
Symposiet.....	3
Jubiläumstävlingen	4
Årsmötet.....	6
DIS förste hedersmedlem.....	7
Några glimtar från DIS första tid.....	8
Mer om Nya folkbokföringen.....	14
Sannolikheten att vara släkt.....	14
DISGEN vers 5.....	16
DIS Family.....	17
DISFOR för släktforskarförteckningar.....	18
Släktforskar dagar i Västerås	19
Nya medlemmar.....	20
Forskarkontakten....	21
Pressklipp.....	22
Beställ DISGEN uppdatering.....	23

Nästa nummer kommer i februari 1991. Manus senast 31 jan.

Ordföranden har ordet . . .

Den senaste tiden har varit intensiv med Nordiskt symposium, 10-årsjubileum och årsmöte. Det stora intresset för arrangemangen har känts stimulerande och inte minst föredragen vid symposiet visade att vi har många uppslagsändar att ta vara på under de kommande 10 åren.

Persondatorutvecklingen kommer att fortsätta i oförminskad takt och möjliggöra nya tillämpningar för datorhjälp i släktforskningen.

Jubileumstävlingen gav många prov på vad man kan åstadkomma med datorns hjälp. Att bläddra i tävlingsbidragen och läsa följebreven där deltagarna berättar om sina metoder och resultat ger ny stimulans att fortsätta DIS-arbetet.

Många av tävlingsbidragen har föreningen fått behålla, vilket vi tackar för. De kommer att visas i olika sammanhang och kommer säkert att inspirera nya användare.

Vid årsmötet utsågs P O Bergman till föreningens första hedersmedlem för sina pionjärinsatser för DIS.

Många andra är också värda ett stort TACK för ovärderliga insatser under de 10 åren, vilket jag härmed vill framföra å DIS-medlemmarnas vägnar.

Styrelsens förslag om att DIS går med i Släktforskarförbundet godkändes enhälligt av årsmötet. Detta steg kommer säkert att ge oss ökade möjligheter till värdefull kontakt med landets släktforskarföreningar och deras medlemmar.

Som sagt, DIS-arbetet fortsätter. Vid sidan om den emotsedda nya versionen av DISGEN har vi mycket nytt på gång: DISFOR, DISBYT, Lokalthistorisk databas m m. Hör gärna av Dig om Du känner att Du vill vara med att delta aktivt i något av projekten!

Sture Bjelkåker

Några rader från redaktionen

Illustrationerna kommer i detta nummer alla från vårt jubileum. Pga tidsbrist har dessa ej hunnit ordnas till texten utan förekommer lite här och där. Hoppas du har överscende med detta!

Käre läsare, du har väl inte glömt vad denna tidnings namn egentligen står för: DISKussion och dialOG. Det betyder att DISKULOGEN står öppen för en diskussion och dialog mellan medlemmarna, inte bara bidrag från styrelse och programutvecklare. Skriv några rader på papper eller på diskett och sända in det till redaktionen, så får du det publicerat i DISKULOGEN.

"En som väntar"

PROGRAM- ANSVARIGA DISGEN o. DISREG

ABC80:

Göran Tengnér, se styrelsen.

ABC800, PC (DISGEN 5.x) :

Lars Blomberg, se styrelsen.

PC (DISGEN 3.x) :

Björn Johansson, se styrelsen.

STEP/ONE:

Jonas Medin, Björkliden,
590 61 VRETA KLOSTER
013-613 42

Macintosh:

Arne Wallgren, Skolvägen 29A,
433 61 PARTILLE
031-26 87 30

DIS Family

Telefon: 013-13 94 73 (modem)
Hastigheter: 75/1200, 300, 1200,
2400 bps. Protokoll: 8 bitar data,
ingen paritet, 1 stoppbit ("8N1").

DISKULOGEN *med* SLÄKTFORSKARNYTT

Medlemsblad för
Föreningen för
Datorhjälp i Släktforskningen
Adress:
Sandgatan 10 kv,
582 35 LINKÖPING,
Tel 013-14 90 43 (telefonsv.)

Ansv. utgivare: Sture Bjelkåker

Redaktör: Björn Johansson

DISKULOGEN *med*
SLÄKTFORSKARNYTT
utkommer 4-6 gånger per år.
Prenumeration/medlemsskap:
SEK 80:- per år.

DIS postgiro: 14033-5

DIS STYRELSE

Ordförande: Sture Bjelkåker
Hässleg.5, 58267 LINKÖPING
tel 013-15 09 02

Vice ordförande: Lars Blomberg,
Ärenprisiv.111, 59062 LINGHEM
013-704 58

Sekreterare: Olof Cronberg
S.Järnvägsg.21A, 35234 VÄXJÖ
0470-217 63

Kassör: Rune Stalefors
Sländestig. 11, 58258 LINKÖPING
013-15 30 26

Ordinarie ledamöter:

Björn Johansson, Bronsålders-
gatan 21, 58268 LINKÖPING
013-15 88 31

Boo Jonsson
Hammarénsv.47, 13141 NACKA
08-716 24 35

Karl-Gustav Junhall
Enebergsv.13, 51100 KINNA
0320-125 57

Björn Molin
Trönninge 658a, 43292 VARBERG
0340-217 19

Göran Tengnér
Kyrkv. 13, 18274 STOCKSUND
08-755 63 56

Suppleanter:

Bo Kleve
Kindag. 45, 582 47 LINKÖPING
013-14 09 81

Bertil Stalefors
Arrendeg.82, 58331 LINKÖPING
013-21 37 81

NORDISKA SYMPOSIET och DIS-JUBILÉET på

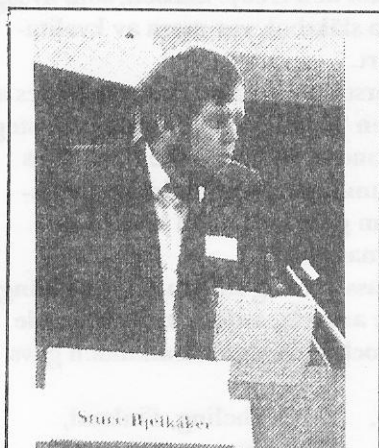

Det 4e Nordiska symposiet om Datorhjälp i Släktforskningen och DIS 10-årsjubileum tilldrog sig glädjande stort intresse, samlings-salen på Vårdnäs stiftsgård fylldes helt av de 75 deltagarna från de nordiska länderna helgen 27-28 oktober. Under ett drygt dygn varvades föredrag, utställningar och demonstrationer med avbrott för jubileumssupé på lördagkvällen och DIS årsmöte på söndagen.

Vi ger här ett kort referat av föredragen, flera av dem kommer att presenteras utförligare i kommande nummer av DSFN.

Manu Herna från Finland inledde med att redogöra för en planerad ALLMÄN GENEALOGISK DATABASES FÖR FINLAND, ett projekt som Genealogiska Samfundet genomför med stöd av Finska kulturfonden. Databasen skall ge släktforskarna möjlighet att få svar på frågor som t ex:

- * Var kan man erhålla uppgifter om redan utredda släkter?

Sture Bjelkåker hälsar deltagarna välkomna

- * Forskar någon annan i samma släkt som jag?
- * Var finns uppgifter om olika yrkesgrupper och orter?
- * Vilka personregister finns tillgängliga?

Nästa föredragshållare var Hans Nilsson från Lokalhistoriskt Centrum vid Linköpings Universitet med ämnet ATT FORSKA OM HÄLSA MED HJÄLP AV KYRKBÖCKERNA. Man utnyttjar här den dataregistrering av svenska kyrkoarkivalier som genomförs av Demografiska databasen i Umeå och som bl a omfattar Linköpings domkyrkoförsamling och ett antal socknar runt staden. Bl a husförhörlängderna har visat sig ovärderliga för rekonstruktion av befolkningen i olika avseenden.

Hans visade hur även släktforskare skulle kunna använda databasen. Lokalhistoriskt Centrum har inte själv resurser för att göra basen tillgänglig för släkt- och hembygdsvetenskap, men man försöker intressera bl a kommunen för detta. Även DIS kommer att söka medverka till att så kan ske, kanske genom en dataterminal på biblioteket.

Så var det dags för ett par föredrag om uppringbara databaser för släktforskare, ett område som den nybildade föreningen DIS-Norge specialiserat sig på.

Richard Schumann från Oslo talade om SÖKBARE DATABASES FÖR SLEKTSFORSKARE. Han visade hur man genom att ange olika sökbegrepp på kort tid kan söka igenom stora mängder genealogiska data, även via telefon och modem. Man utnyttjar då det amerikanska systemet PCBoard Bulletin Board System. Systemet är redan i drift t ex i Richards egen BBS Airport 88, tel 47-2-512819 eller 47-2-511706 och i Slechtsforum, tel 47-3-990991, som drivs av en annan medlem i DIS-Norge, Gunnar Aabøe.

Alf Christophersen redogjorde för ett internationellt nätverk, BITNET, mellan i första hand olika universitet runt om i världen men som även kan nås via det allmänna FIDO-nätet där bl a vår egen DIS Family ingår. Alf beskrev särskilt det elektroniska mötet ROOTS _L för enbart genealogisk information. Bl a får man tillgång till FAMILY INDEX, som

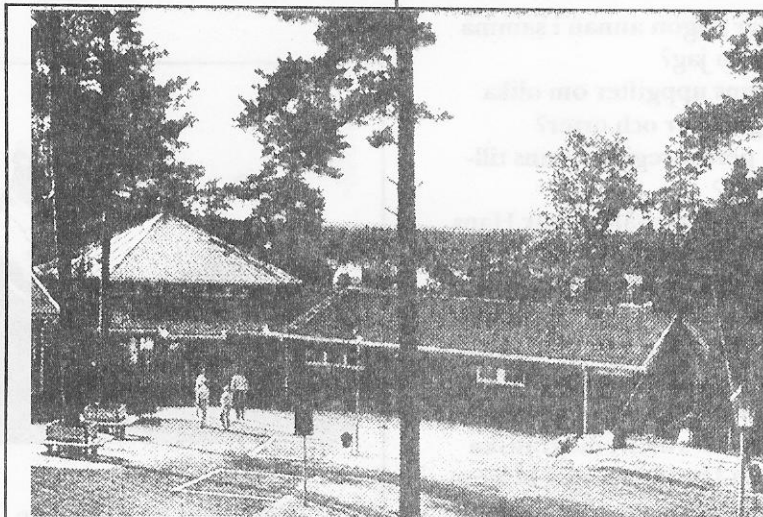
Kaffepaus med givande diskussioner mellan föredragen.

innehåller ett stort antal familjenamn som man forskar på i USA.

Nästa punkt på programmet var en efterlängtat presentation av DISGEN version 5.0 av Lars Blomberg, som redogjorde för bakgrunden till den nya versionen och sedan via dataprojektor visade prov på hur det nya programmet ter sig på dataskärmen. Mer om femman återfinns på annan plats i detta nummer av DSFN.

Efter Lars föredrag hördes spelmannsmusik utanför lokalen. Det var upptakten till firandet av DIS 10-åriga tillvaro. Med två spelmän från Östergötlands Spelmansförbund i spetsen, tågades symposiedeltagarna över gårdsplanen till matsalen för att intaga jubileumsmiddagen. Tal hölls av ordförandena i DIS, DIS-Norge, DIS-Öst och sekreteraren i Släktforskarförbundet. En särskild hälsning framfördes till P O Bergman som inte var närvarande.

Efter middagen talade Tord-Jöran Hallberg om DATORN OCH SLÄKTFORSKNINGEN PÅ 90-TALET. Tord-Jöran är både datorforskare och hembygdsvetenskapare och menade att vi fortfarande bara har sett början på datorns möjligheter att hjälpa släktforskarna. Datorutvecklingen kommer att fortgå i samma takt även det kommande decenniet. Tord-Jöran var även optimistisk beträffande det svåra problemet med datoriserad läsning av även äldre handskrivna texter. Han efterlyste också kvalitetsnormer för de datoriserade register som nu tas fram i allt snabbare takt på många håll. Släktforsk-

Stiftsgården i Vårdnäs utanför Linköping har fräscha ljusa konferenslokaler, som utmärkt fyllde våra behov under helgen. Här syns konferensanläggningen Tallgården med sina 600 kvadratmeter, ritad av Västerviksarkitekten Lennart Arfwedsson och uppförd 1988.

arna är inte i längden betjänta av kvantitet på bekostnad av kvalitet.

Sista programpunkten på lördagskvällen var prisutdelning i jubileumstävlingen. Mera härom på annan plats.

Sedan fortsatte demonstrationerna vid datorerna inpå småtimmarna. Det finns mycket att visa varandra och diskutera när DIS-are träffas...

Söndagens program inleddes med ett föredrag av Jörgen Papsöe, Köpenhamn, med rubriken HVAD SKAL INDTESTES - HVAD KAN EDB GÖRE?. Det handlade om principer för registrering av personnamn (förnamn, efternamn, dubbelnamn m m) och datorprogram som underlättar sådant registrering på datamedium.

Olof Cronberg berättade sedan om DISBYT - EN GENVÄG FÖR DISGEN-ANVÄNDARE. DISBYT är ett program som tas fram i anslutning till projektet att skapa ett forskningsregister för utdrag från DISGEN-användarnas flockfiler och som beskrivs på annan plats i detta nummer av DSFN. Man kan säga att DISBYT är DISGEN-användarnas variant av anbytarträffar.

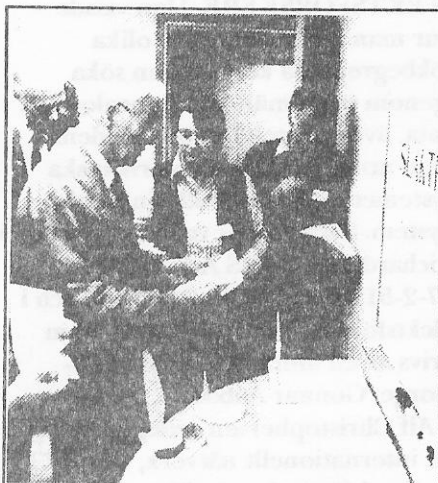
Leif Mether, ordförande i den finländska föreningen Datateknik för släktforskning gav en lägesrapport om datorhjälp i släkt-forskningen i Finland. Han berättade om föreningens tidskrift Sukutieto, distribution av släktforskarprogram baserade på DISGEN och planer inför framtiden. Leif ansåg att samarbetet med DIS när det gäller programutveckling kunde vara bättre.

Det sista föredraget, PIONJÄRER PÅ BILDLAGRING - BOHUSLÄNS

MUSEUM I UDDEVALLA, hölls av Björn Johansson och beskrev ett projekt för lagring av ett stort antal bilder på optiskt minne via videokamera och komprimering i persondator. Bilderna kan senare återskapas genom dekomprimering och omvandling till videosignaler och kan t ex visas på en TV-skärm.

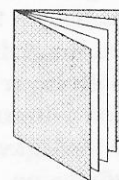
I anslutning till hörsalen fanns ett antal mindre rum för demonstrationer i anslutning till föredragen och utställningar från bl a Släktforskarförbundet, bidragen i jubileumstävlingen, CLAES-registren samt DIS jubileumsutställning.

Symposiet och jubileet dokumenterades grundligt på både videofilm, ljudkassetter och stillbildsfoto.

Utöver DIS jubileumsutställning, tävlingsbidragen och Claes-registren kunde man titta på lite litteratur som Släktforskarförbundet visade och sålde.

JUBILÉUMS-TÄVLINGEN

JUBILÉUMSTÄVLINGEN som var indelad i tre klasser, samlade ett 20-tal deltagare. Tävlingsbidragen representerar en imponerande forskarsats och visar många prov på vad en släktforskare kan åstadkomma med datorn som hjälp.

Tävlingsjuryn bestod av ordförandena i de fyra nordiska DIS-föreningarna (för Danmark vice ordföranden).

I de två första klasserna var det kvantiteten som var avgörande medan den tredje klassen, som avsåg bästa släktbok var mera av kvalitativ art.

Första pris i varje klass utgjordes av boken 'Hembygdssforskning steg för steg' och andra pris var boken 'Sveriges församlingar genom tiderna'. Dessutom gavs i vissa fall hedersomnämningen (H).

Klass 1 avsåg största sammanhängande antavla, anförluster oräknade. Pris och hedersomnämningen gavs till:

1. Pertti Ebeling, Finland, 3053 anor
2. Annika Nyberg, Sundsvall, 1761 anor

H. Lars Wallgren, Göteborg,
1740 anor

H. Georg Agerby, Danmark,
1297 anor

Samtliga antavlor var utskrivna
med DISGEN.

I klass 2 gällde det största samman-
hängande stamtavla och resultaten
blev:

1. H.E. Andtbacka, Finland, ca
20 000 ättlingar

2. Annika Nyberg, Sundsvall,
11722 ättlingar

H. Georg Agerby, Danmark,
10500 ättlingar

Första pristagaren hade sitt mate-
rial i ordbehandlingsystemet Word
Perfect, medan de två andra använder
DISGEN. Georg Agerby hade fått
betydligt fler personer om inte pro-
grammet hade fått avbrott i samband
med färgbandsbyte efter 16 timmars
utskrift!

Johannes Rudbeckius

I Annika Nybergs båda tävlings-
bidrag var Johannes Rudbeckius
en nyckelperson. Johannes var
ju också, som biskop i stan under
1600-talet, självklar centralfigur
under släktforskardagarna i
Västerås,

I den tredje klassen hade juryn satt
upp ett antal kriterier för att bedöm-
ma bästa släktbok. Dessa hade
utarbetats av Wilhelm Faerden, ord-
förande i DIS-Norge. Vi återger
denna lista här tillsammans med
några av hans personliga kommenta-
rer:

"Tre kriterier er nærmest ufravike-
lige:

1. Personregister

Et alfabetregister over all nevnte
personer med angivelse av födselår
og dødsår og med sidehenvisning.

2. Kildehenvisning.

Det må vare av vesentlig betydning
om en opplysning stammer fra f eks
en kirkebok eller fra hukommelsen til
familiens eldste levende tante eller
onkel.

3. Forord.

Det trengs en introduksjon i bokens
idé og indhold. Den alminnelige
slekting er neppe særlig interessert i
databehandling, men i slektens opp-
deling i familier, dens livsforhold,
geografiske spredning og lignende.

De etterfølgende åtte kriterier

former bokens innhold:

4. Innholdsfortegnelse (indeks) med
sidehenvisning.

5. Oversiktstavler (ane- og
slektstavler) for et passende antall
personer.

6. Biografier (Belysning av tradis-
joner innen visse grener av slekten,
kvinnens betydning m m)

7. Gamle dokumenter vedrørende
viktige begivenheter (i utskrift eller
fotokopi)

8. Billedmateriale (Personer,
gjenstander, bygninger og steder på
relevante tidspunkter)

9. Stedsregister, alfabetisk med
sidehenvisning

10. Kart som viser slektens utbre-
delse/flytninger

11. Format/innbinding som gjør
det mulig å sette inn sider med
korreksjoner og suppleringer for

åjourhold av slektsboken. Slike til-
legssider kan jo framstilles meget
fordelaktig ved bruk databehandling.

Når foreligger så den bedste, den
ideelle slektsbok? En slektsbok kan
egentlig aldri bli ferdigskrevet: nye
slektsled følger stadig, nye momenter
om tidligere slektsledd dukker opp og
forfatteren lærer stadig mer om sin
interesse, slektsforskning.

Men den engasjerte slektsforsker
ønsker på den annen side å informere
om, og glede andre med sine kun-
skaper, Mitt poeng er:

Søk å finne fem til visse kvalitets-
kriterier allerede i startfasen. Heller
en bok med få personer godt og
fyldegørende omtalt, enn en
'navnekatalog'."

1:a pris gick till Börje Silkenäs,
Virserum, för en släktbok om Peter
Johan och Matilda Petersson på
Silkesnäs.

Andrapristagare blev Sten Berg-
mar, Huskvarna, med en motsvaran-
de bok om en östgötsk bondesläkt.

Hedersomnämmanden fick Karl-
Gustav Junhall, Kinna, och Sven
Johansson, Halmstad.

Vi hoppas kunna presentera någon
eller några av tävlingsdeltagarna i
nästa nummer av Diskulogen.

Bidragen till jubileumstävlingen var imponerande att se. Vi
andra som inte har så mycket material än, hade en hel del tips
att hämta. I utställningslokalen fanns också DIS jubileumsut-
ställning, CLAES-register, Släktforskarförbundets 'bokshop'

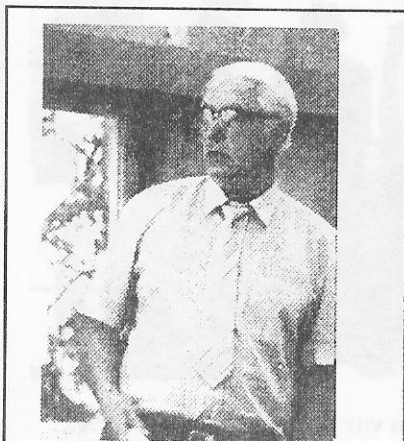
DIS 11:E ÅRSMÖTE

Vid DIS första årsmöte hösten 1980 representerades ett 50-tal DIS-medlemmar av ca 10 årsmötesdeltagare, nu tio år senare var det ca 75 deltagare som representerade över 1000 medlemmar.

Till årsmötesordförande valdes Per Ahlén, Lidköping, och till sekreterare Carl-Olof Sahlin, Stockholm.

Av styrelsens årsberättelse framgick bl a att 250 st DISGEN och 45 st DISREG distribuerats under året. Dessutom har 110 st program för framtagning av släktforskarförteckningar, DISFOR, överlämnats som gåva till var och en av landets släktforskarföreningar med anledning av DIS 10-årsjubileum. Under året har vidare föreningens uppringbara meddelande- och filhanteringssystem DIS Family tagits i bruk, Hittills har ca 200 personer använt systemet.

Av den ekonomiska redovisningen framgick att de största intäktsposterna varit programförsäljning 140.000 kr, medlemsavgifter 85.000

Rune Stalefors redogör för det gångna årets räkenskaper

kr och försäljning av CLAES-register 15.000 kr. De totala kostnaderna uppgick till 209.000 kr och årets överskott blev 49.000 kr.

Efter ansvarsfrihet för den avgående styrelsen var det dags för val av ny styrelse. Det blev omval för ordföranden och tre av de fyra som stod på tur för för en ny 2-årsperiod. Boo Jonsson blev ny ordinarie ledamot i stället för Mats Hallerby som av sagt sig. Till ny suppleant efter Boo Jonsson valdes Bo Kleve.

Inga motioner hade inkommit, men väl två förslag från styrelsen, som här återges ordagrant:

Förslag nr 1

Sveriges Släktforskarförbund organiserar nu mer än 70 av landets ca 120 släktforskarföreningar. Frågan om DIS förhållande till förbundet behandlades senast vid årsmötet 1988, som fattade ett avvaktande beslut i frågan. Styrelsen anser nu tiden vara mogen att gå med i förbundet. Medlemskap i förbundet ökar DIS möjligheter att uppfylla sina syften enligt stadgar och policydokument.

Styrelsen föreslår årsmötet besluta

- att styrelsen får i uppdrag att ansöka om medlemskap för föreningen i Sveriges Släktforskarförbund från 1 januari 1991,

- att ombud till förbundets årsstämma 1991 utses av styrelsen i avvaktan på att frågan om ombudsval regleras i stadgarna eller på annat sätt.

Efter några frågor om syftet med den föreslagna anslutningen till Släktforskarförbundet antogs förslaget av årsmötet. Beslutet var enhälligt.

Förslag nr 2

P O Bergman är en av de personer som betytt mest för föreningen DIS tillkomst och uppbyggnad. Under de första åren var hans entusiasm och idoghet en förutsättning för föreningens framgångar, inte minst genom redaktörskapet för SLÄKTFORSKARNYTT.

Denna tidskrift förmedlade en mängd värdefull kunskap om både släktforskning i allmänhet och datorhjälpmedel.

Vidare har P O som ledare för registerprojektet CLAES visat exempel på vad släktforskare i samverkan i en förening kan åstadkomma.

Styrelsen föreslår att årsmötet utser P O Bergman till hedersmedlem i föreningen.

Årsmötet beslutade med acklamation att utse P O Bergman till föreningens första hedersmedlem.

DIS FÖRSTE HEDERS- MEDLEM

Styrelsen önskade höra årsmötets syn på framtiden för projekt CLAES. DIS sekreterare, Olof Cronberg, redogjorde först för en enkät som sänts till deltagare i projektet. Av 30 utsända enkäter hade svar inkommit från 20. Bland svaren kan noteras:

* 7 var positiva och 7 negativa till DIS handläggning. De negativa svaren avsåg främst att det tagit för lång tid från inlämning av material till färdigt register.

* 11 vill ha normering av namn vid sorteringen, 1 vill inte detta.

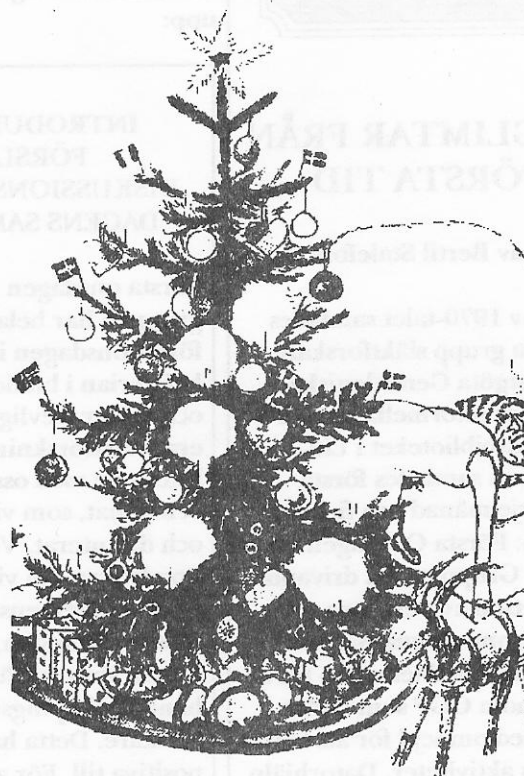
* På frågan vilket presentationsform man föredrog i första hand, blev svaren: Bok 10, diskett 5, mikro-kort 2, databas 1. Många ser dock gärna två eller flera presentationsformer.

* 13 av de 20 önskar att projektet fortsätter, 2 svarade vet ej

Vid efterföljande diskussion uttalade flera av årsmötesdeltagarna som sin mening att projektet bör fortsätta, men kanske med några modifieringar. Detta är också styrelsens ambition. Även om arbetet kan drivas mer decentraliserat än förut, så återstår ännu att finna några medlemmar som vill och kan ta på sig arbetet att driva projektet.

Föreningens ordförande redogjorde sedan för styrelsens förslag till budget för det påbörjade nya verksamhetsåret. Budgeten är som vanligt balanserad och räknar med oförändrade intäkter. På utgiftssidan är det främst DISKULOGEN MED SLÄKTFORSKARNYTT som får ökat anslag. Budgeten medger också satsning på nya projekt som t ex DIS Forskningsregister och lokalhistorisk databas. Till lokal och regional verksamhet anslås 20.000 kr.

Årsmötet beslutade sedan på styrelsens förslag att årsavgiften skulle vara oförändrat 80 kr för år 1991.

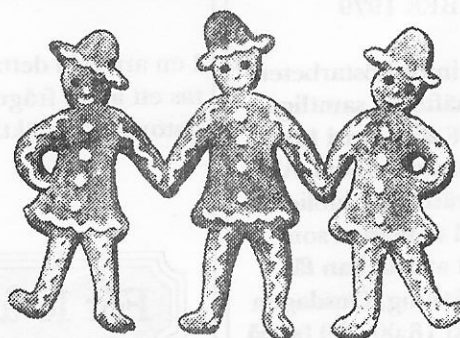

*Föreningen DIS önskar
alla sina medlemmar en*

RIKTIGT GOD JUL

och ett

**GOTT NYTT
DECENNIUM!**

För 10 år sedan ...

NÅGRA GLIMTAR FRÅN DIS FÖRSTA TID

Sammanställt av Bertil Stalefors

Under slutet av 1970-talet samlades regelbundet en grupp släktforskare inom ÖGF (Östgöta Genealogiska Förening) under informella former i Stifts- och Landsbiblioteket i Linköping. Gruppen samlades första onsdagen i varje månad och fick sitt namn av detta: Första Onsdagen i Varje Månads Gruppen. En drivande kraft i den kretsen av personer var PO Bergman, som sammanställde och distribuerade meddelanden till de medlemmar inom ÖGF som bodde i Linköping med omnejd för att hålla ihop gruppens aktiviteter. Datorhjälp i släktforskningen är en av de arbetsfält som berörs i dessa meddelanden.

Inför ett möte i biblioteket den 5 september 1979 skickade PO Bergman ut det första meddelandet. Under detta möte bildades 4 arbetsgrupper. En av dem var Arbetsgruppen för Datorer i Släktforskning, varur Föreningen DIS senare bildades. Första sidan på det första meddelandet såg ut så här:

TILL FÖRSTA ONSDAGEN I
VARJE MÅNAD-GRUPPENS
TRÄFF

ONSDAGEN DEN FEMTE
SEPTEMBER 1979

Som information inför höstarbetets start sänds detta häfte till samtliga medlemmar i ÖGF som bor i Linköping med närmaste omnejd. Alla är välkomna till träffen på biblioteket. Vi vill ha med så många som möjligt, så att vårt arbete kan få bästa möjliga inriktning. Onsdagen den 5 september kl 18.00 - 19.00 på bibliotekets kafeteria.

PO/79-08-20

I meddelandet propageras för gemensamma arbetsinsatser för att utveckla släktforskningen. Redan i introduktionen på meddelandet tas frågan om datoranvändning i släktforskningen upp:

INTRODUKTION OCH FÖRSLAG TILL DISKUSSIONSPUNKTER VID DAGENS SAMMANKOMST

Första onsdagen i varje månad - gruppen har hela våren samlats första onsdagen i varje månad på kafeterian i biblioteket i Linköping och under trevlig samvaro diskuterat släktforskning. Vi har haft ny litteratur med oss, släktutredningar och annat, som vi visat varandra och diskuterat. Vi har även tagit upp frågan om vi skall försöka oss på något gemensamt arbete inom släktforskningen, vilket skulle kunna vara av värde för i första hand Linköpingstraktens släktforskare. Detta har alla varit positiva till. För att få något underlag till en diskussion om vad vi vill och kan göra har jag gjort i ordning detta häfte.

Tekniska hjälpmedel i släktforskningen är ett annat område där förändringar är på gång, om vilket vi bör informera oss. Mikrofilmsläsning är redan rutin i forskningsarbetet. Kommer läsning på microfiche att bli aktuell? När kommer vi att utnyttjadataterminaler? Skall vi ha egna smådatorer?

...

PO
(FOIVMG nr 1, 5 september 1979)

I en artikel i detta första meddelande tas ett antal frågeställningar om datorhjälp i släktforskningen upp:

För 10 år sedan ...

DATORHJÄLP I SLÄKTFORSKNINGEN

Utvecklingen inom datatekniken har pågått i många år men är fortfarande inne i ett dynamiskt skede, vars slut ännu inte kan skönjas. Utvecklingen innebär att datorerna kan göras mindre, kan prestera mera och tillverkas till ett lägre pris. Detta ger möjlighet till många nya användningsområden.

Här tas upp fyra områden av intresse för släktforskaren, där datorer redan används eller skulle kunna användas, nämligen:

1. för att söka aktuella uppgifter om nu levande personer (adress samt uppgift om ev giftermål och hemmavarande barn)
2. för att söka i äldre arkivmaterial med genealogiskt intresse
3. för att hålla reda på den egna släkten - de forskningsuppgifter man själv tagit fram
4. för att sortera namn i bokstavsordning eller annan sortering.

Den tredje uppgiften för vilken datorer kan utnyttjas gäller att hålla reda på den egna släkten - de forskningsuppgifter man själv tagit fram. Man kan göra upp register över släktmedlemmarna och sedan med särskilda datorprogram t ex göra upp släktträd eller ättartavlor för önskad person, födelsedagsregister eller något annat som kan vara av intresse. Här kommer troligen hemdatorerna in i bilden.

Dessa blir allt kraftfullare och kan förse med allt större minnen. Arbete inom detta område är säkert på gång på flera håll inom landet. Man kan också utnyttja en större dator, till vilken man kan ansluta sig med en terminal från sin hemtelefon. Sådana terminaler finns, t ex Silent 700 tillverkad av Texas Instrument. Är man inom samma riktnummerområde som datorn bör det gå bra, men är man på

större avstånd kan det bli problem med överföringen.

Datalagen kommer in även här. Tillstånd att upprätta register måste sökas hos datainspektionen. F n ligger ett sådant ärende hos inspektionen (1738/77) och avgörande förväntas i höst. Det ska bli intressant att se vilka villkor datainspektionen kommer att ställa för att bevilja tillståndet.

PO
(FOIVMG nr 1, 5 september 1979)

Här följer en förteckning över de som var med vid mötet den 5 september 1979, då det första steget till bildandet av DIS togs.

DELTAGANDE I MÖTET DEN 5 SEPTEMBER 1979

Henrik Anderö
Margareta Avenius-Domeij
PO Bergman
Lars Blomberg
I K Blomquist
Kurt Blomqvist
Hans Egberth
Barbro Ekholm
Ingeborg Hermansson
Sören Jacobsson
Sonja Johansson
Eivor Johnson
Sven Lindqvist
Erik Lönnerholm
L Modin
Margot Rodin
Kurt Rodin
Elisabeth Thorsell
Brita Wastensson
Torgny Wilander

PO
(enligt en förteckning i
FOIVMG nr 2, 3 oktober 1979)

För 10 år sedan . . .

Den 27 september 1979 höll den nybildade Arbetsgruppen för Datorer i Släktforskningen sitt första möte. Här följer ett utdrag ur protokollet:

ANTECKNINGAR FRÅN MÖTE MED ARBETSGRUPPEN FÖR DATORER I SLÄKTFORSKNINGEN

Nr 1 1979-09-27

Närvarande:

Margareta Avenius-Domeij
Per-Olov Bergman
Lars Blomberg
Sören Jacobsson
Björn Johansson

Presentation.

Deltagarna presenterade sig varvid framkom att Per-Olov och Lars i huvudsak har programmerings-erfarenhet och Sören och Björn dessutom är väl förtrogna med hårdvara under det att Margareta är den som skall bevaka deras intressen som inte är så insatta i datatekniken och se till att vi andra talar begripligt.

Rapportering.

Rapporter från gruppens arbete införs i första hand i FOIVMG:s skrift. Sedan får vi se om något skall införas i Släkt och Hävd.

Befintliga dataregister.

Vi talade en del om befintliga dataregister. Det finns demografiska databas-projekt i Stockholm, i Umeå och SPAR i Stockholm. Dessa har Per-Olov informerat om i FOIVMG:s skrift. Vad vi inte vet är vilket material man kan få från Länsstyrelsernas register, vad man måste ange för sökbegrepp, osv. Per-Olov åtog sig att undersöka närmare.

Datainspektionen.

En släktförening under ledning av Peter Söderström har fått tillstånd att föra ett register över släktmedlemmar där far- och mor-relationer finns angivna. Tillståndet gäller dock, vad man kan förstå, endast medlemmarna i släktföreningen. Med tanke på att behandlingstiden är lång borde vi göra en något utvidgad ansökan.

T.ex. tillstånd att föra medlemmar i den egna släkten utan att man har någon släktförening. Både Per-Olov och Lars sade sig vara intresserade av detta.

Tre områden

Så småningom tyckte vi att frågan om databehandling kunde delas upp i tre områden:

* Utnyttja befintliga dataregister. Ta reda på vilka som finns, hur de kan utnyttjas, påverka så att de kan utnyttjas mera/billigare.

* Framställa innehållsförteckningar. Det kan gälla domböcker, födelse- och husförhörslängder, stor innehållsförteckning över många olika tryckta källor. Gruppen ansåg att sådana innehållsförteckningar vore mycket värdefulla.

* Egen databas.

Den egna släkten upplagd på ett sådant sätt att det blir möjligt att producera t.ex. Födelsedagsregister, Antavla, Släkt/Ättartavla mm. Här finns många olösta frågor som: Vilka uppgifter ska ingå i databasen, hur skall den organiseras, hur matar man in uppgifterna på ett ekonomiskt sätt, hur skall An-, Släkt-, och andra -tavlor se ut vid utmatning osv.

Programvara.

Björn har skissat på ett program för hantering av en egen databas liksom Lars. Dokumentation av detta skall tagas fram. Peter Söderström har säkert också liknande program som han kanske är villig att dela med sig av.

Utställning på biblioteket.

Förslag framkom att vi skulle deltaga i utställningen i slutet av oktober med framtidsvyn (?): Datorn som hjälp åt släktforskaren.

Var kan man köra.

Det finns två alternativ till frågan om datorkörningar. Det ena är att hyra tid på en stor anläggning, t.ex.

QZ i Stockholm eller Högskolan i Linköping, eller möjligen Lysator (Björn undersöker detta). Det andra är att skaffa en hemdator, kanske gemensamt för flera. Lars åtog sig att kontakta Scandia-Metric som saluför hemdatorn ABC-80 och undersöka om vi kunde få låna en ABC-80 mot att vi utvecklar program för egen släktdatabas.

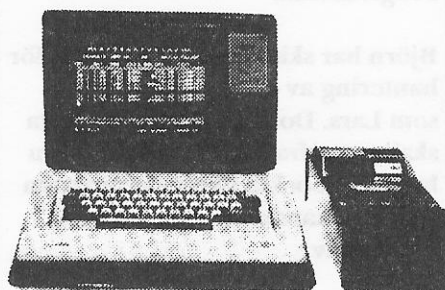
Andra grupper.

Det vore önskvärt med kontakt med andra likasinnade grupper för utbyte av erfarenheter, och kanske se till att någon form av om inte standard så i varje fall kompatibilitet kan uppnås.

...

(Protokoll från första mötet med Arbetsgruppen för Datorer i Släktforskning, 27 september 1979)

Till nästföljande möte i Onsdagsgruppen, den 3 oktober 1979, skickades ett nytt meddelande ut. En dominerande artikel i detta nummer var Kan datorn hjälpa oss släktforskare av Lars Blomberg.

ABC 80 i grundutförande

Så här såg den ut, den hemdator som skulle bli mål för DIS första släktprogram. Den hade ett internminne om 16 kbyte och en kassettbandsenhet att lagra program och data på. Enklare än så kunde det inte vara.

KAN DATORN HJÄLPA OSS SLÄKTFORSKARE?

Utan tvekan är datorn, rätt använd, ett värdefullt hjälpmedel för människan. Man kan dra paralleller mellan dagens datorer och forna tidershästar. De arbetar villigt, utför gärna enformiga uppgifter och hjälper människan, där hennes egen kapacitet inte räcker till. Men man måste köra in dem och kunna tygla dem ordentligt. En skenande häst gör ingen nytta utan är farlig för omgivningen.

Låt oss först se lite närmare på hur en dator är uppbyggd. Dess mest centrala del är en beräknings- och kontrollenhet (centralenhet) och kopplat till den finns ett mycket snabbt minne (primärminne). Centralenheten bearbetar ett och ett de data i form av tecken som finns i primärminnet. Varje tecken kan innehålla en bokstav, en siffra eller ett specialtecken, dvs i stort sett teckenuppsättningen på en skrivmaskin. För att kunna bearbetas måste ett tecken läsas ut ur minnet och efter bearbetningen åter skrivas dit. Tiden för en sådan läsning rör sig om några miljondelar av en sekund. Storleken på primärminnet varierar kraftigt med olika datortyper från några tiotusen tecken till flera miljoner tecken i de allra största.

Endast då data befinner sig i primär minnet kan de läsas och bearbetas av centralenheten. I de flesta fall då primärminnet inte rymmer tillräckligt mycket data utnyttjas så kallade sekundärminnen. De kan utgöras av roterande skivor belagda med magnetiskt material eller av magnetband, där registrering sker på i princip samma sätt som i t e bandspelare. Dessa minnen rymmer 10 till 100 miljoner tecken, av vilka cirka tiotusen åt gången kan överföras till primärminnet.

Men olika mer eller mindre komplicerade bearbetningar kan också utföras på den lagrade informationen innan den skrivs ut.

Sortering innebär att informationen ordnas t e i bokstavsordning. Detta kan bland annat användas för att upprätta och utöka namnregister. Antag att vi vill ha ett namnregister för Släkt och Hävd. Vi måste då mata in alla namn tillsammans med det sidnummer de förekommer på. Inmatningen kan ske i vilken ordning som helst, förmodligen görs den sida för sida. Efter sortering och utskrift har vi ett namnregister för detta häfte av SoH. Då nästa häfte kommer ut matar vi in dess namn och sidnummer, sorterar tillsammans med tidigare lagrade uppgifter och skriver ut ett namnregister för båda häftena tillsammans. Vi kan alltså åstadkomma nya namnregister omfattande allt fler häften. Observera att varje par av namn och sidnummer bara har inmatats en enda gång. Likartade namnregister kan förstås upprättas för boupteckningar, för födelseböcker över tidsperioder då husförhörslängder saknas osv.

Man kan också tänka sig mer omfattande bearbetningar. Låt oss anta att man upprättar ett personregister, där varje person identifieras av sitt namn och ett nummer. Till varje person hör tre typer av notiser. För det första enhetligt uppbyggd information om personen ifråga såsom född, död, flyttad, gift, prästvigd, antagen till soldat osv. Denna typ av notis innehåller också datum och ortsangivelse. För det andra notiser som knyter denna person till övriga i registret; barn, far, mor, make/maka. Den tredje typen innehåller en fylligare levnadsbeskrivning. Innan ett personregister läggs upp måste givetvis Datainspektionens tillstånd inhämtas. Det torde dock inte vara några problem, så länge som uppgifterna är äldre än 100 år.

Med hjälp av olika program kan ovan nämnda information bearbetas på olika sätt, exempelvis kan man automatiskt upprätta en släkttavla eller antavla för en person i registret. Det är klart att en sådan bearbetning inte blir lätt att beskriva men den är fullt möjlig att

genomföra. Fördelarna är uppenbara. Ofta drar man sig för att skriva ut resultatet av sina forskningar innan man är färdig (och när blir man det?) för man vet att man blir tvungen att skriva om det senare när kompletterande upplysningar dyker upp. Med datormetoden slipper man det, vad man en gång har skrivit in lagras i datorn och behöver inte upprepas. En annan fördel är att då man har stor släkt utrikes, t e i USA, vill man gärna ha en svensk- och en engelskspråkig variant. Om man lägger till en engelskspråkig variant i levnadsbeskrivningen till notiserna ovan, så kan datorn klara resten.

När det gäller inmatningen till datorn kan man utnyttja det faktum att vissa data är samma eller nästan samma mellan olika inmatningar. Som exempel kan vi ta sidnummer, då man matar in data till ett namnregister. Här kan man ha konventionen att utlämnas sidnummer betyder det samma som vid förra inmatningen medan ett plustecken kan indikera att det skall ökas med ett. Förfarandet minskar antalet tangenttryckningar avsevärt jämfört med att varje gång skriva ett tresiffrigt nummer för sidan. Vid andra tillfällen förekommer samma efternamn flera gånger efter varandra. Här kan datorn komma ihåg alla tidigare under dagen inmatade efternamn. Första gången måste man mata in hela namnet men därefter räcker det med ett fåtal inledande tecken, varvid datorn väljer det namn som senast inmatats och där de inledande tecknen stämmer överens. Man har exempelvis tidigare matat in Jönsson och Johansson i den ordningen. Därefter kommer inmatning J eller Jo att ge Johansson medan Jö ger Jönsson. Även här får vi en betydande besparing i antalet tangenttryckningar. Flera andra liknande besparingsmetoder är tänkbara.

Allt det som ovan sagts låter ju bra, men det finns också en ekonomisk aspekt. Även om priset för databehandling är i ständigt sjunkande, så är det fortfarande rätt dyrt. Man

kan ju inte heller lägga samma rationaliseringssynpunkter på databehandling inom släktforskning, som inom ett företag. Släktforskningen är ju en hobby i de flesta fall. Att den dock kan bära vissa kostnader visas bland annat av utgivandet av Svenska Släktkalendern, där respektive släkt får betala för varje införd sida.

Nu kanske någon tycker att om datorn börjar användas i släktforskning, så blir släktforskarens arbete överflödigt. Så är inte alls fallet. Vi har ovan sett att datorn saknar egen intelligens. När det alltså gäller att associera, få idéer, konstruera hypoteser, läsa gamla handstilar, resonera med andra släktforskare, kort sagt tänka, kan vi inte använda den. Däremot skulle den kunna vara ett kraftfullt hjälpmedel i många tidsödande rutinarbeten, för att hjälpa till att ge nya uppslagsändar och för att kontrollera släktforskarens hypoteser, med andra ord effektivare arbete och ge honom tid över för den intressanta delen av släktforskningsarbetet.

Lars Blomberg
(FOIVMG nr 2, 3 oktober 1979)

I samband med en utställning i Stifts- och Landsbiblioteket i Linköping om släktforskning den 20 oktober 1979 utkom ett extranummer av FOIVMG som kallades Släktforskning, vad är det? Det är en skrift som allmänt orienterar om släktforskningens utveckling, varur nedanstående artikel är hämtad.

HUR ARBETAR MAN SOM SLÄKTFORSKARE ?

Släktforskaren och kyrkoarkiven.

Det viktigaste källmaterialet för släktforskaren - sedan familjens och närmaste släkten uttömts - är kyrkoarkiven med sina födelse, vigsel och dödböcker samt i äldre tid husförhörslängder och i nutid församlingsböcker.

Hur får man tillgång till kyrkoarkivmaterialet ?

På farfars tid fanns alla kyrkoböcker på pastorsexpeditionerna ute i landet och man fick vackert resa runt och besöka dem, vilket måste ha varit otroligt tidsödande.

På fars tid hade de äldre kyrkböckerna samlats i fem centrala arkiv i landet kallade landsarkiv; i Göteborg, Lund, Vadstena, Uppsala och Härnösand. Här kunde man på ett och samma ställe få tillgång till de äldre kyrkoböckerna för samtliga församlingar från ett område omfattande flera län. Senare tids kyrkoböcker fanns dock givetvis kvar på pastorsexpeditionerna, så resandet var inte borta ur bilden även om det kunde begränsas väsentligt.

I vår tid har utvecklingen gått snabbt.

Det första av betydelse som hände var att mormonerna kom hit och filmade alla kyrkböcker fram till omkring år 1900. Kopior av dessa filmer har sedan köpts av länsbiblioteken i hela landet, vart och ett köpte filmer av kyrkböcker för sitt område. Biblioteken inrättade särskilda rum med läsapparater, där man kunde läsa filmerna. Genom den låneverksamhet biblioteken bedriver sinsemellan kunde man från varje bibliotek, som hade läsapparat, låna filmer från samtliga länsbibliotek och därmed kunde man från det egna biblioteket få tillgång till hela landets äldre kyrkboksmaterial. Detta var en revolution för släktforskningen. Nu kunde inte bara pensionärer eller de som bodde vid ett landsarkiv ägna sig åt släktforskning, nu kunde även yngre personer med heltidsarbete ägna sig åt släktforskning, Släktforskningen kunde bedrivas från hemorten på kvällstid.

Nästa steg av betydelse för släktforskningen var att Genealogiska Föreningen tog initiativ till framtagning av en läsapparat med god

kvalitet till ett för den enskilde rimligt pris. Härigenom och genom länsbibliotekens nya, vidare syn på filmutlåning - hemlån började tillåtas - kunde läsning av det äldre kyrkboksmaterialet flyttas från biblioteken med deras trängsel och begränsade öppethållningstider till hemmet, där den enskilde själv kan bestämma när han vill läsa i kyrkböckerna. Detta ger möjlighet för nya kategorier människor att bedriva släktforskning.

Som nästa steg i utvecklingen kan skönjas möjligheten att sitta i hemmet vid sin dataterminal och via sin telefon söka i kyrkoarkiv inlagda i databaser. Kommer detta att bli verklighet? Rent tekniskt går utvecklingen mycket snabbt. Hemdatorer är på väg. Luxors ABC 80 är välbekant i dessa trakter. Televerket driver idag försöksverksamhet med telefonanslutna terminaler från vilka databaser kan ringas upp, var-efter sökningar kan göras i databasens material. Inom några få år kommer man troligen att från sin egen telefon kunna ringa upp databaser och göra sökningar.

Kommer det då att finnas databaser med kyrkoboksmaterial? Kyrkoboksmaterial från 1800-talet håller på att föras in i databas vid Databas Umeå och Haparanda, som är ansluten till Umeå universitetet. Detta är emellertid ett jättarbete. Sju församlingar över hela landet är klara och man håller nu på med Sunds-vallsregionens 15 församlingar, vilket beräknas klart först 1982/83. I Stockholm håller man på och för in det s k rotemansarkivet 1876 - 1926 i databas. Också detta är ett flerårigt arbete.

Tekniska möjligheter kommer således inom några få år troligen att finnas för att från egen dataterminal i hemmet kunna ringa upp en databas med äldre kyrkboksmaterial. Det kommer troligen att ta många, många år innan allt kyrkboksmaterial införs i databaser.

PO (Ur extranummer av FOIVMG till utställning i Stifts- och Landsbiblioteket i Linköping den 20 oktober 1979)

För att komma i kontakt med likasinnade satte Arbetsgruppen för datorer i Släktforskningen in ett upprop i GF-Aktuellt Nr 33 Oktober 1979.

DATORHJÄLPMEDEL I SLÄKTFORSKNING

I Linköping har vi startat en arbetsgrupp för att studera möjligheterna att utnyttja datorhjälpmedel i släktforskningen. Vi tar upp tre områden:

1. Utnyttjande av offentliga dataregister (SPAR, länsdataregister och Demografiska databaser).

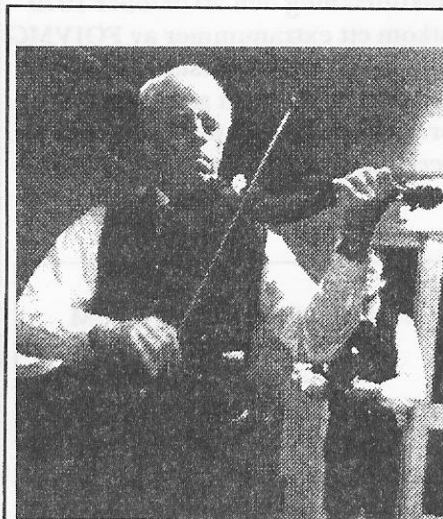
2. Sortering sv namnuppgifter mm för uppgörande av register.

3. Upprättande av databaser för det egna materialet.

Vi söker kontakt med liknande grupper eller enskilda släktforskare som har synpunkter på samt intresse och ev erfarenhet från dessa områden. Hör av er till P.O. Bergman, Hjortronvägen 89. 590 64 Sturefors eller Lars Blomberg, Ärenprisivägen 11 590 62 Linghem.

(Upprop i GF-Aktuellt nr 33 Oktober 1979)

Enligt uppgift inkom 6 svar på detta upprop!

Till jubileumssupén bjöd östgötaspelmannen Bertil Johansson på bl a Diger Jankes vals.

Inför onsdagsgruppens möte den 7 november 1979 hade Arbetsgruppen för Datorer i Släktforskningen sammanställt en lägesrapport över sitt arbete, vilken här återges i sin helhet.

LÄGESRAPPORT FRÅN DIS

DIS - arbetsgruppen för datorhjälpmedel i släktforskningen har hittills hållit två möten, 790926 och 791018. I en första fas har vi tagit upp ett antal tillämpningsområden och specialfrågor, som närmare skall studeras. Här följer en uppräknig av dessa samt en kortfattad redogörelse för nuläget.

1. Möjlighet att inhämta uppgifter ur offentliga register över nu levande personer (SPAR och Länsdataregister). Uppgifter ur SPAR kostar pengar, men från Länsdataregistren är det gratis. Vid konkret förfrågan till några länsdataregister har vi fått snabba svar. Tyvärr finns det ingen koppling från föräldrar till barn.

2. Möjligheter att inhämta uppgifter ur offentliga register med arkivmaterial, de s k Demografiska Databaserna i Stockholm och Umeå, korrespondans pågår med Umeå.

3. Undersökning av var man kan köpa datorkraft och förutsättningarna för att skaffa egen hemdator. Vi kan få köra på Linköpings högskolas datacentral, men tyvärr till deras högsta taxa. Möjligheterna till rabatt undersökes. Kan vi möjligen på något sätt komma in som forskningskunder, t e genom att komma in som forskningskunder, t e genom att få anslag från någon fond? Vi har också en fråga ut till marknadsföraren av ABC-80 hemdator med förslag till samarbete.

4. Utnyttja datorer för hjälp vid upprättande av personregister till födelselängder, husförhörslängder, domböcker osv. Det är en uppgift som väl lämpar sig för datorbearbetning och som kan ge stort utbyte. Det stora arbetet är

här inmatning till datorn av alla uppgifter liksom kontrollen av att de är rätt inmatade. Ett problem som vi genast stötte på gällde stavningsnormering. Skall en person placeras i registret exakt efter hur namnet stavats eller ska viss normering ske, så att det blir lättare att hitta i registret? Vilka namnformer skall anses som stavningsvarianter och vilka är egentligen olika namn? Kanske finns det någon bland våra medlemmar som har synpunkter på detta? Vi har skrivit till Landsarkivet i Göteborg och Stadsarkivet i Stockholm för att höra hur de sett på dessa problem för sina register.

5. Utnyttja datorer för att lagra uppgifterna om den egna släkten och åstadkomma egna utskrifter. En fråga är hur man lämpligen ställer upp en an/stamtavla och vilka andra bearbetningar och utskrifter som är önskvärda. Åter plats för synpunkter. Vi vill också försöka utvärdera vilken nytta släktforskaren kan ha av egna datorkörningar och för vilka ändamål de lämpar sig.

6. Möjligheter att få tillstånd från Datainspektionen att föra ett register enligt punkt 5 ovan över nu levande personer. En ansökan skall inlämnas så småningom. För avlidna personer krävs inget tillstånd.

7. Kontakt med andra likasinnade. Vi har en annons inne i senaste numret av GF-aktuellt. Redan har ett svar inkommit.

8. Söka påskynda och eventuellt styra utvecklingen vad gäller datorer i släktforskningen. Sprida kunskap om datorhjälpmedel för släktforskning. Programmet kan tyckas ambitiöst men vartefter vi lär oss mer och får veta mer så kommer verksamheten att inriktas på de mest givande områdena. De som inte är värda att satsas på läggs ner. Praktiska försök med datorbearbetning kommer troligen att ske om vi anser oss ha tillräckliga resurser.

Lars Blomberg

I arbetsgruppen DIS ingick:

Margareta Avenius-Domeij
PO Bergman
Lars Blomberg
Sören Jacobsson
Björn Johansson

Ur protokollet från den fjärde träffen med Arbetsgruppen för Datorer i Släktforskningen den 7 Januari 1980 saxar vi följande:

Innehållsförteckning med dator

Ett program för interaktiv inmatning har utvecklats. PO demonstrerade huren Silent-terminal med bubbelminne kan utnyttjas för att samla in information off-line varefter man ringer upp datorn och överför det hela med full linjehastighet. Detta är ett sätt att drastiskt skära ned uppkopplingstiden.

Ett räkneexempel: Antag 3000 kort som det tar 15 timmar att registrera. Överföring via 300 baudlinje om varje kort är 40 tecken: $40 * 3000 / (300/8) = 55 \text{ min}$, dvs en reduktion till 1/15-del. Kostnads-mässigt från ca 300 kr till ca 20.

Som en följd av detta måste dock inmatningsprogrammet omarbetas från interaktiv till batchbearbetning. När det är klart borde tiden vara mogen för ett testskott med PO:s dalsländska födelselängd.

I samband med utsändandet av med-delande 2 från Arbetsgruppen för Datorer i Släktforskningen ombildades Arbetsgruppen till en förening, DIS. Till höger återges protokollet från det konsistuerande mötet som hölls per telefon!

Detta var några glimtar från tiden fram till DIS födelse den 1 april 1980. Vi återkommer i följande nummer av Diskulogen med dokument från den nya föreningens första tid fram till hösten 1980 då det första årsmötet hölls.

PROTOKOLL

fört vid konstituerande sammanträde med Föreningen för Datorhjälp i Släktforskningen den 1 april 1980

1. Beslöts att bilda en ideell förening med namnet föreningen för Datorhjälp i Släktforskningen och för denna använda förkortningen DIS.

2. Föreningens syfte är att undersöka och utvärdera möjligheter att utnyttja datorhjälp för släktforskningen och sprida kunskap härom samt i övrigt stimulera svensk släktforskning.

3. Till interimsstyrelse valdes
ordf Lars Blomberg, Linghem
sekr P O Bergman, Sturefors
kassör Margareta Avenius-Domeij
Linköping
övriga ledamöter
Sören Jacobsson, Linköping
Björn Johansson, Linköping

4. Beslöts att föreningens medel skulle disponeras av Margareta Avenius-Domeij och P O Bergman och att dessa även skulle disponera postgirokonto var för sig.

5. Förklarades sammanträdet, som hållits per telefon, avslutat.

Justeras Vid protokollet
L Blomberg P O Bergman
Interimssordf. Interimsssekr.

Stundtals var debatten livlig med intressanta frågor och synpunkter.

NYA FOLKBOKFÖRINGEN

I DISKULOGEN nr 19 redogjorde Bertil Stalefors för innehållet i ett betänkande från organisationskommittén för ett nytt folkbokförings-system, med särskild inriktning på konsekvenserna för oss släktforskare.

Vid släktforskmötet i Västerås i september hölls ett föredrag av en av sekreterarna i organisationskommittén, Björn Karlsson, delvis med utgångspunkt från de frågeställningar som framkommit i artiklar i Släkt-historiskt Forum och i DISKULO-GEN.

Vi följer upp Bertils artikel genom att här relatera något av det som framkom i Västeråsföredraget.

Björn Karlsson är till vardags verksam vid Göta Hovrätt i Jönköping och har de senaste två åren dessutom arbetat med den nya folkbokföringen som en av två sekreterare i organisationskommittén. Dess uppgift har varit att föreslå utformningen av det nya folkbokföringsystemet bl a med avseende på innehåll, teknik, sekretess och personell organisation. En annan kommitté har samtidigt utarbetat förslag till ny folkbokföringslag som bl a innebär avskaffande av mantalsskrivningen samt nya regler för identitetsbyte och bosättning.

I föredraget framkom att en vägledande princip har varit att själva registren skall vara datoriserade (ett register per skattekontor) med hög sekretessnivå. Inte ens skattekontoren får utan vidare tillgång till folkbokföringsdelen av registren. Enklare icke sekretessbelagda data kommer dock troligen enligt offentlighetsprincipen att göras tillgängliga på en slags allmänhetens terminal.

Forskning skall i stället i första hand bedrivas i sk längder, dvs utdrag ur registren för olika ändamål. Dessa längder kommer att överlämnas till olika arkiv för att där göras tillgängliga. Längderna kommer att finnas på papper, microfiche etc, men kan i vissa fall göras tillgängliga även på datamedium t ex via terminal på arkiven.

I Bertils artikel nämndes de för släktforskning intressanta folklängderna som tas ut vart 5:e år och

redovisar befolkningen per fastighet och familj, även ändringar t ex flyttningar under senaste 5-årsperioden redovisas. Folklängderna ersätter nuvarande församlingsböcker och påminner starkt om de gamla husförhörsländerna.

En annan för oss mycket intressant längd är avgångslängden, där personakterna för avlidna personer arkiveras. I princip sparas samtliga uppgifter i akterna, dvs en samlad folkbokföringshistorik över personen ifråga. Avgångslängderna överlämnas efterhand till arkivmyndigheterna. Avsikten är att samtliga landsarkiv får samtliga avgångslängder, vilket kommer att underlätta forskning i avlägsna områden.

Dessutom avser man ta fram olika kronologiska längder, t ex äktenskaps- och dödlängder. En viktig fråga för oss att bevaka är att sådana längder lagras hos arkivmyndigheten även på datamedium, så att man inte frånhänder sig möjligheten att i framtiden framställa olika slag av register över sådana längder.

Den nya folkbokföringsorganisationen avses gälla från 1 juli 1991, men man kommer till dess inte att bli klar med det stora arbetet att föra över bl a personakterna på datamedium. Man börjar med akter för yngre personer.

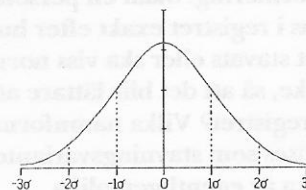
Beslutsläget är nu att organisationskommittén i princip sagt sitt, varefter regeringen (finansdepartementet) kommer att utarbeta en proposition till riksdagen, som fattar det slutliga beslutet om den nya folkbokföringen. DIS kommer att följa ärendet och vi återkommer i DISKULOGEN när något nytt framkommer.

Vid sidan av den nya folkbokföringen är det viktigt att vi också bevakar vad som händer med Svenska Kyrkans planerade datoriserade medlemsregister där flera uppgifter av kyrklig karaktär från den gamla folkbokföringen kommer att återfinnas. Vidare kommer vissa uppgifter som vi är vana att se i kyrkböckerna, t ex yrke och dödsorsak, i framtiden att betraktas mer som statistiska uppgifter och därmed troligen hamna hos Statistiska Centralbyrån.

Vi upprepar att Du som har synpunkter på eller ytterligare information om folkbokföringsreformen är

välkommen att höra av Dig till under-tecknad eller till Bertil Stalefors.

Sture Bjelkåker

Sannolikheten att vara
släkt
- en fråga om tid

INLEDNING

Härförleden kunde jag visa att min farmors far och farmors mor var släkt redan innan de gifte sig. De hade ett gemensamt anpar sju generationer bak i tiden, och var följdaktligen sju-männingar. Därefter har jag även kunnat visa att min farfar och farmor var släkt med varandra före vigseln. Denna gång befanns sig de gemensamma anorna nio resp. åtta generationer bak i tiden, vilket medför att min farmor och farfars mor var åtta-männingar.

Med dessa två fall i bakhuvudet började jag att fundera på hur hög sannolikheten är att två personer är släkt med varandra. Dessa två personer kan vara vilka som helst, men de är med fördel släktforskare. Med släktskap menar jag att de har en eller flera gemensamma anor.

I denna uppsats skall jag beskriva en modell att beräkna sannolikheten att vara släkt under vissa givna förutsättningar.

FÖRUTSÄTTNINGAR

När jag skall beräkna sannolikheten att två personer är släkt, förutsätter jag att de två personernas förfäder alla kommer från Sverige och att det inte har förekommit några ingiften. Det spelar inte så stor roll om det förekommer ett fåtal ingiften och invandrare lite längre bak i tiden, men om en fjärdedel eller åttondel av anorna tillhör dessa kategorierna blir värdena missvisande.

En annan förutsättning är att de två personernas anor är någorlunda jämnt utspridda i Sverige. Om den ena persone enbart har släkt från Norrland och den andra enbart från Skåne blir ju sannolikheten att dessa två skulle vara släkt tämligen liten. Detta är ett antagande som måste göras för att kunna göra följande beräkning, och håller inte i praktiken.

Vidare antar jag att den del av befolkningen som är fertil, dvs. som kan få barn vid en given tidpunkt uppgår till halva befolkningsantalet. Hälften av alla som föddes dog ju före 20 års ålder, och sedan fanns det ju en del som var över 50 år också. Detta innebär att antagandet sannolikt är i överkant, varför sannolikheten ur denna synvinkel blir underskattad. Av praktiska skäl har jag räknat 33 år mellan varje generation, vilket stämmer ganska bra när jag tittar på min egen antavla.

Befolkningsmängden före år 1750 är approximerad och före 1600 satt till en miljon, vilket troligen är i överkant och det medför att även här blir sannolikheten något underskattad.

BERÄKNINGSMODELL

Antag att du har en påse med åtta äpplen och två päron. Om du får ta två frukter ur påsen, hur stor är sannolikheten att du tar ett eller två päron? Denna uppgift löses enklast genom att räkna ut sannolikheten att du tar enbart äpplen. Då är sannolikheten att få ett eller två päron resten, dvs. ett minus sannolikheten att få enbart äpplen. När du tar första frukten ur påsen är chansen att det är ett äpple 8/10. När du skall ta andra frukten ur påsen är chansen att det också är ett äpple 7/9, eftersom man redan har tagit ut ett äpple. Sannolikheten att bägge är äpplen är 8/10 gånger 7/9, dvs. 56/90 eller 0,62 (=62 %). Sannolikheten att åtminstone en av frukterna är ett päron blir då 1 - 0,62 = 0,38 (= 38%).

Om man nu byter ut antalet frukter mot befolkningsantalet, och päron är de personer som är den första personens förfäder, och de frukter man sedan plockar ur påsen är den andra personens förfäder, kan man beräkna sannolikheten att få upp päron eller

den första personens anfäder. Nu är det så emellertid att det finns både röda och gröna äpplen och päron. De röda frukterna ligger i en påse och de gröna ligger i en påse. Därefter får man plocka hälften av frukterna ur vardera påsen. Detta kan tyckas omständligt, men beror på att de röda frukterna motsvarar män och de gröna kvinnor. Ett barn kan ju än så länge fysiologiskt varken ha två män eller två kvinnor till föräldrar.

Vidare måste man ta hänsyn till att en far och mor hör ihop, eftersom de ofta var gifta med varandra. Det är dock svårt att avgöra hur många som bara var gifta en gång och hur många som var gifta fler gånger och hur många barn som var oäktingar. För enkelhets skull antar jag att det finns ett parvis samband mellan man och hustru. Detta innebär också att sannolikheten blir något underskattad.

Eftersom jag i vissa led gör en underskattning av sannolikheten, innebär det att de framräknade siffrorna är minimivärden, och att sannolikheten kan vara något högre.

Den matematiska formeln ser ut så här:

$$Pt(\text{släktskap}) = 1 - \frac{(n-k)! * (n-k)}{(n-k-k)! * n!}$$

där

n = halva fertila populationen vid tidpunkten t

k = halva antalet anor för person 1 vid tidpunkten t

k = halva antalet anor för person 2 vid tidpunkten t

RESULTAT

Om man utgår från två tjugotvåringar blir sannolikheten för att de skall vara släkt med varandra beroende på hur långt bak i tiden man är beredd att gå. Sannolikheten för olika generationer framgår av tabell 1. I detta teoretiska fall visar det sig att man behöver gå tillbaka elva generationer eller till ca 1600 för att det skall bli 99 % chans att de två tjugotvåringarna är släkt. Vid år 1800 är chansen 0,04 % och vid år 1700 är chansen 5 %. Om man startar med en generation tidigare med två 50-åringar förskjuts sannolikheten ett steg så att man måste gå tillbaka till

ca 1567 för att chansen skall bli 99 % att de är släkt med varandra. Det är således bara en fråga om tid innan alla blir släkt med alla. Problemet är bara att källmaterialet inte är det allra lättaste på 1500- och 1600-talet, så att det kan bli lite problem att visa att det stämmer.

SPECIALFALL

Min farmors far och farmors mor var sjuväningar. Hur stor är sannolikheten att de skulle vara det? Av tabell 2 framgår att sannolikheten skulle vara ca 2 %. Det visar sig emellertid att de flesta av deras förfäder i sjunde generationen inte var bönder. Eftersom det vid denna tidpunkt endast var ca 5 % som inte tillhörde bondeståndet, så blir sannolikheten högre nämligen 34 %.

SAMMANFATTNING

Sannolikheten för två personer att vara släkt med varandra är en fråga om tid, dels hur långt tillbaka i tiden man vill gå, dels hur långt tid man vill lägga ned på att forska fram uppgifterna. Om man antar att de två personernas förfäder är väl spridda i Sveriges befolkning, att inte alltför många ingiften eller utländska förfäder förekommer, behöver man gå ca 350 år eller elva generationer bak i tiden för att sannolikheten skall bli över 99 %.

Sedan jag ursprungligen skrev den här artikeln i maj 1987, har jag funnit att min far och mor var släkt med varandra innan de gifte sig. Det visar sig att de var åtminstone tolvväningar med varandra, och det styrker ju väl de statistiska övervägandena.

På nästa sida hittar du två tabeller med illustrationer till artikeln!

Olof Cronberg

Tabell 1. Sannolikheten att två personer är släkt om bägge är födda 1967, 1933 resp. 1900. P=sannolikheten i procent.

Gen	Årtal anor	Bef P %	Född anor	1967 P %	Född anor	1933 P %	Född anor	1900
0	1967	8,0	1	0				
1	1933	6,2	2	0	1	0		
2	1900	5,1	4	0	2	0	1	0
3	1867	4,1	8	0	4	0	2	0
4	1833	2,9	16	0,01	8	0	4	0
5	1800	2,3	32	0,04	16	0,01	8	0
6	1767	2,0	64	0,2	32	0,05	16	0,01
7	1733	1,7	128	0,97	64	0,24	32	0,06
8	1700	1,5	256	4,76	128	1,21	64	0,3
9	1667	1,3	512	22,92	256	6,3	128	1,61
10	1633	1,1	1024	71,39	512	26,84	256	7,51
11	1600	1,0	2048	99,34	1024	71,39	512	26,84
12	1567	1,0	4096	100	2048	99,34	1024	71,39
13	1533	1,0	8192	100	4096	100	2048	99,34
14	1500	1,0	16384	100	8192	100	4096	100

Tabell 2. Sannolikheten att två personer är släkt som är födda 1867. P(a) är sannolikheten om man utgår från Sveriges hela befolkning. P(b) är sannolikheten om man utgår från 5 % av Sveriges befolkning.

Årtal	Anor	P(a)	P(b)
1867	1	0	0
1833	2	0	0
1800	4	0	0,01
1767	8	0	0,07
1733	16	0,02	0,32
1700	32	0,08	1,59
1667	64	0,41	8,2
1633	128	1,93	33,78
1600	256	7,51	80,98
1567	512	26,84	99,88
1533	1024	71,39	100
1500	2048	99,34	100

DISGEN VERSION 5

Lagom till DIS 10-årsjubileum är nu DISGEN version 5 för PC-kompatibler klar för de första leveranserna. Det har varit ett omfattande och ibland mödosamt arbete, men för det mesta har det varit intressant och stimulerande.

Man kan fråga sig varför en ny version av DISGEN behövs. DISGEN version 3.5 är beprövad och väl fungerande och har en bra funktionalitet. Den kommer att göra tjänst länge än.

En del av svaret på frågan ligger i DISGENs historia. Det nuvarande programmet har sina rötter i det första DISGEN för ABC80 även om mycket arbete har lagts ner på förbättringar. Man har nått den gräns där ytterligare försök till förbättringar lätt introducerar nya fel - ett öde som drabbar alla program som kontinuerligt förändras och förbättras.

En annan del av svaret ligger i den utveckling som datortekniken genomgått både på programsidan och på maskinsidan. Vi vill använda den ökade kapaciteten hos de större och snabbare datorerna till att bland annat göra användarens arbete enklare och snabbare. Moderna programverktyg underlättar både detta och programmeringen i sin helhet.

Ytterligare en del av svaret är att vi vill dra nytta av synpunkterna från de cirka tusen DISGEN användare som finns idag. Deras samlade erfarenhet har i hög grad bidragit till utformningen av det nya DISGEN.

Här är inte rätta platsen att i detalj beskriva DISGENs funktion, det gör sig bäst om man har en dator till hands. Istället skall jag redovisa några av DISGENs övergripande egenskaper.

DISGEN version 5 består av ett antal huvudfunktioner. Den man mest använder är kanske Familjeöversikten som visar en person och dess närmaste släkt: far, mor, giften och barn. Här kan man förflytta sig i släktrådet. Det är också i Familjeöversikten som nya personer skapas och kopplas ihop med de befintliga. Alla relationer skapas automatiskt av DISGEN.

I funktionen Notiser kan en persons notiser förändras, tas bort och läggas till. Kontroller av inmatningen görs där så är möjligt. Endast tillgången på minne begränsar antalet notiser per individ.

I funktionen Tavlor kan an- och stamtavlor byggas, presenteras på skärmen och skrivs ut. Anförluster identifieras automatiskt. Delar av tavlorna kan undertryckas och utmatningen kan starta från annan person än probanden.

Ovanstående funktioner tillsammans gör att man får en god överblick över materialet vilket gör arbetet effektivare och säkrare.

En Sökfunktion letar upp personer i flockarna enligt olika villkor. Man kan söka efter förnamn, efternamn, yrke, samt födelseårsintervall. Vidare finns funktioner för att skriva ansedlar, att göra utdrag ur flockarna, sortera och skriva innehållsförteckningar samt visa innehåll i filer på skärmen.

En strävan har varit att få de olika funktionerna i DISGEN att samverka som följande exempel visar.

För personer som man har sökt upp kan man skriva ansedlar eller man kan enkelt bläddra igenom dem i Familjeöversikten. Från en tavla som ritats på skärmen kan man välja en viss person och rätta dennes notiser eller man kan välja att lägga alla tavlans personer i söklistan för vidare bearbetning. Förflyttning mellan de olika funktionerna är enkelt, en eller ett par knapptryckningar räcker oftast. Om man har mus på sin dator kan den användas istället för vissa

tangenter på tangentbordet.

I DISGEN version 5 finns alla de olika utskriftsformat som fanns i de tidigare versionerna och i många fall med utökad variationsmöjlighet. Största tilläggen har gjorts i utskrift av an- och stamtavlor i grafisk form. Om skrivaren klarar olika stilar så kan DISGEN konfigureras till att använda dem. Utskrifter kan ske till fil utan sidindelning för efterbearbetning i exempelvis en ordbehandlare. Utskrift på olika språk är liksom tidigare också möjlig.

Det finns en online hjälpfunktion som med en knapptryckning kan ge hjälpinformation i just den situation man befinner sig. Man behöver inte alltid slå i manualen efter upplysningar.

En strävan har också varit att DISGEN skall fungera effektivt i datorer med olika mängd minne och diskar. DISGEN levereras därför som två olika program. Det ena använder overlayteknik för att minimera programmets utnyttjande av primärminnet med litet långsammare exekvering som följd, det andra laddas in i sin helhet, tar mer minne men exekverar i gengäld snabbare.

Till DISGEN hör också två hjälpprogram.

Programmet DGCNF används för att konfigurera DISGEN. Skärmens färger kan ställas in och förekomsten och utseendet av överskriften vid atmatning kan förändras.

Programmet DGBYT konverterar mellan olika släktdataformat, de viktigaste är konvertering från DISGEN version 3 och import och export i det standardiserade GEDCOM-formatet.

Konvertering från version 3 måste ske eftersom flockarnas lagringsformat ändrats något för att bli mer ändamålsenligt. I korthet betyder det att ett gifte, dvs referens till en far och en mor, deras giftenotis och referens till alla barnen läggs under ett separat individnummer. Den dubbellagring som nu sker undviks alltså.

DISGEN version 5 ställer litet högre krav på datorn. Det behövs hårddisk eller två diskettstationer, minst 512 kbyte internminne och DOS 2.11 eller senare. Stöd för mus finns, liksom färg för de datorer som har det.

Den nya versionen av DISGEN kostar emellertid lika litet som de tidigare: 500 kr.

Vid byte från annan DISGEN version ges 300 kr i rabatt, det kostar alltså 200 kr. Beställningsformulär finner du i slutet av Diskulogen och leveranser kommer att ske per postförskott med början i januari 1990 och i den ordning beställningarna kommer in.

DISGEN version 5 är ordentligt testad men vi vet av erfarenhet att ett och annat fel kvarstår som de första användarna kommer upptäcka. Får vi snabbt in många beställningar kommer vi, för att minska både användarnas och våra bekymmer, att leverera i litet långsammare takt så att eventuella fel hinner upptäckas och rättas till.

Den nu färdiga versionen kommer att bli en plattform på vilken vi effektivt kan bygga vidare på samma sätt som vi gjort med tidigare versioner. Nya synpunkter kommer säkert att dyka upp. Men jag tror det är viktigt att inse att en del av de funktioner som finns i andra typer av program, såsom bildhantering, grafik (exempelvis kartor), sofistikerade ordbehandlingsfunktioner och utskrift av tryckoriginal på laserskrivare inte som sådana kommer att läggas in i DISGEN, det vore att uppfinna hjulet på nytt.

DISGEN-programmet skall i första hand lösa de problem som hänger samman med släktforskningen: att mata in och hålla ordning på släktforskningsdata och att skapa utskrift från dessa i olika format. Förutom detta kommer det viktigaste området

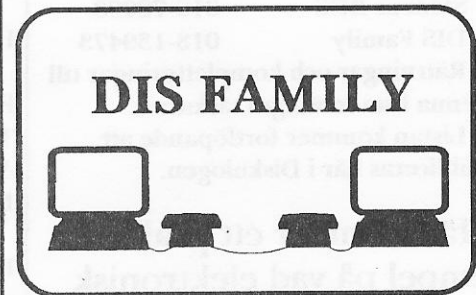

Lars Blomberg presenterade DISGEN version 5.

för vidareutveckling av DISGEN att vara anpassningar till program av ovan nämnd typ så export kan ske på lämpliga format för fortsatt förädling.

Till sist vill jag tacka alla som på olika sätt bidragit till utformandet av DISGEN version 5, ingen nämnd och ingen glömd.

Lars Blomberg

DIS-NET NODLISTA

Ett av mötena i DIS Family, nr 10 DIS-konferensen, är med i ett landsomfattande nät, DIS-NET, där meddelanden utbytes nattetid mellan de baser som är anslutna. Nätet startades för ett par år sedan av Ewert Johansson, DIS-VÄST, som driver basen Starwalker i Göteborg.

Här följer en lista på de baser som vi vet är anslutna idag. Alla drivs inte av DIS-medlemmar, utan i många fall är det andra släktforskningsintresserade BBS-innehavare som anslutit sin bas till DISNET.

Detta innebär att Du kan ringa en BBS i Din närhet för att få kontakt med DIS-konferensen, om avståndet är mindre än ca 9 mil så blir det en telefontaxa som är lägre än högsta rikstaxan.

Det bör observeras att DIS-konferensen endast är ett av ca 10 möten i DIS Family. För att nå de andra mötena och filareorna måste Du ringa DIS Family direkt, tel 013-139473.

Baser i FIDO-NET anslutna till DIS-NET:

SSF BBS 040-549189
Walkabout Creek 040-469369
Alley Cat 08-7495826
Capital City BBS 08-7411244
The Not South HUB08-312536
Cucumber City BBS 021-333282
CENTRAL-TCL 0750-31642
Psion Info Xchnge 031-960447
AROS BBS 021-353442
AnDan BBS 031-307364
Starwalker 031-488000
Stenens BBS 019-72998
DIS Family 013-139473

Rättningar och kompletteringar till denna lista mottages tacksamt. Listan kommer fortlöpande att publiceras här i Diskulogen.

Här kommer ett praktexempel på vad elektronisk post kan betyda! Läs och begrundade ...

Fr: Johann Aadde
Till: Alla
Ang: DISGEN bug?
8 Sep 90 23:33:01

HJÄÄÄLP!!!!

Jag har råkat ut för ett fatalt missöde... Efter att ha lagt in 493 personer i flock 11 (min frus släkt) skall jag säkerhetskopiera och NÅGOT händer....Nu kommer jag inte in i filen !! Om jag försöker med Menyval 2, får jag följande text på skärmen:

Microsoft Quick Basic Compiler
Version 1.02 Microsoft Basic Compiler
Run Time Version 5.60
(c) Copyright Microsoft Corp. 1982, 1983, 1984, 1985.

När jag tittar på flockfilen med PCTools (File/Quick Edit) ser jag att alla personerna tycks ligga kvar, men början verkar knäpp! Om 2 veckor skall jag på en släkträff och visa snygga tabeller!! Vem kan ge goda (OCH SNABBA!) råd...?

OBS: BRÅDSKANDE!! SÄGER

Fr: Anders Selbing
Till: Johann Aadde
Svar: DISGEN bug?
9 Sep 90 12:48:10

Hej! Det har antagligen hänt något i en sektor så att en massa skräp lagrats där. Du måste i första hand säkerhetskopiera filen, kanske bäst med DOS copy eller Norton Commanders copy. Efter detta måste du sannolikt gå in och editera sektorernas data med PCTools eller Norton Utilities. Om du behöver hjälp att göra det kan ni försöka skicka över filen till mig direkt så kan jag eller min son hjälpa dig med att rädda det som räddas kan.

Hälsningar

Fr: Johann Aadde
Till: Alla
Ang: Instant hjälp!
11 Sep 90 16:36:17

Hänvisande till den föregående hjälpsignalen om 493 tappade släktingar, låt mig berätta vad som sedan hände: En klubbkamrat - i detta fall Anders Selbing - reagerade snabbt, jag ringde honom, jag skickade den trasiga filen till honom per modem, 2 timmar senare ringde han mig, en lagad fil kom per modem, där han hade räddat 400 av de förlorade 493 släktingarna åt mig !!!! Är inte detta ett bra exempel på nyttan av

- a) telefonöverförda data per dator, samt
- b) medlemskap i en förening där de flesta använder samma programvara (även om graden av expertis är olika) ...

Jag brukade tidigare säga att man behövde inte vara med i en förening även om man datoriserade sin forskning...

-Vad hade hänt om jag nu suttit och pulat ensam med något udda DBM-program..?

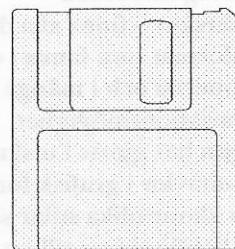
Jo, 2-3 veckors intensivt arbete med ny inmatning m.m.

Tack, Anders, för gott kamratskap och god hjälp!

NorrBaggen

Fr: Anders Selbing
Till: Johann Aadde
Ang: Instant hjälp!
12 Sep 90 20:22:27

Kul att få hjälpa till Johann! En annan gång är det min tur att behöva hjälp!
/Anders

DISFOR för framtagning av släktforskarförteckningar

I samband med en inbjudan till DIS 10-årsjubileum, skickades programmet DISFOR ut till alla släktforskarföreningar i Sverige. Du kanske redan har stött på programmet via din lokala släktforskarförening.

DISFOR är ett program för framtagning av släktforskarförteckningar och är en fri programvara (ett public domain-program). Det innebär att programmet får spridas gratis.

Idén med DISFOR är att man endast skall behöva göra en registrering av forskaruppgifterna, vilken skall kunna användas för både utskrift av forskardelen och registerdelen av släktforskarförteckningen. Vidare skall flera olika personer eller föreningar kunna hjälpa till med registreringen, varefter uppgifterna skall kunna samsorteras. Antalet forskaruppgifter per forskare är inte begränsat. Programmet kommer att anpassas till eventuella regler för släktforskarförteckningar, som Sveriges Släktforskarförbund arbetar med. Programmet skriver ut tre registertyper: ortnamn-, släktnamn- och specialregister.

Programmet har redan använts för att ta fram både Skånska släktforskarförteckning 1990 med 595 deltagande forskare och Släktforskarförteckningen för Hallands Genealogiska Förening.

EXTRA INFORMATION FOR ER SOM HAR PRÖVAT PROGRAMMET.

Vid kontakter med släktforskare från olika håll i landet har jag blivit uppmärksam på en del problem som dykt upp och som jag vill kommentera:

- 1) Problem med DOS 2.11. Om

man kör med ett DOS lägre än 3.0 klarar inte programmet av att finna en sk runtime-modul som finns på disketten, utan man får uppmaningen att enter runtime module path och man skall då ange på vilken diskettenhet eller diskenhet/sökväg, som programfilerna ligger på. Har man disketten i A: kan man skriva PATH A: innan man kör DISFOR för att slippa få denna uppmaning i tid och otid.

2) Enstaka användare har haft problem med att läsa filerna på disketten. Om man försöker kopiera filerna till en annan diskett får man felmeddelande att disketten ej går att läsa. En sådan diskett byts naturligtvis mot en ny diskett.

3) Många har haft problem med utskiftsprogrammet. Detta beror dock inte på något fel i själva programmet, utan på att manualen är lite otydlig. Det är endast sorterade registerfiler (.REG), som skall skrivas ut med programmet SFPRINT (se figuren). Textdelen skrivs ut med programmet SFUT till antingen en textfil (.TXT) eller direkt på skrivare. Det sker dock ingen sidredigering vid utskriften av textfilen, utan tanken är att det skall man göra i sitt vanliga ordbehandlingsprogram. Genom att gå omvägen via ordbehandlingsprogram-

met, får du möjlighet att redigera texten med rubriker, fet stil och andra styrkoder.

4) Slutligen har ett par Macintosh-användare fått problem, om de lagt DISFOR-mappen för djupt ner i andra mappar. Om filnamnet inklusive mappar eller bibliotek blir för långt klarar programmet inte av att hitta filen. Lägg DISFOR-mappen eller -biblioteket i den första mappen så uppstår inte problemet.

NÅGRA TRYCKFEL

Kap 2.2, arbetsgången: i 6:e punkten skall det vara VAL 2.

Kap 2.5, punkt 3: sortering sker LÄNSVIS.

Kap 2.6, 2a stycket: På diskett bör därför registerfilen INTE vara större än 1/3 av diskettens ...

SENASTE VERSIONEN

När det gäller programmet får jag kontinuerligt in synpunkter och gör små justeringar i programmet. Om du tänker använda programmet för att ta fram en släktforskarförteckning i din förening, gör du klokt i att kontakta mig för att höra om du har senaste versionen eller ej. För närvarande gäller versionen för PC 2.02 och för Mac 2.03.

Olof Cronberg

SLÄKTFORSKARDAGAR

I VÄSTERÅS

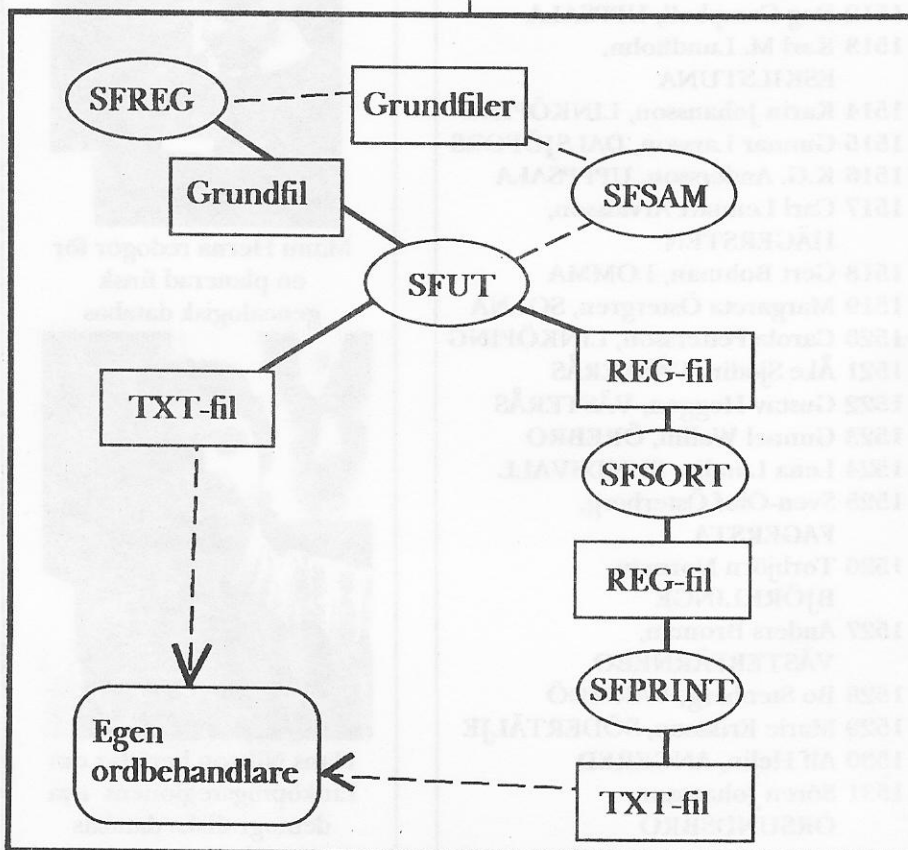
Helgen 29-30 september hade Västerås Släktforskarclubb arrangerat årets släktforskar dagar med Släktforskarförbundets riksstämma. Liksom tidigare år var arrangementet välordnat. Många intresserade besökare kunde välja på ett antal intressanta föredrag och ett stort antal utställningar.

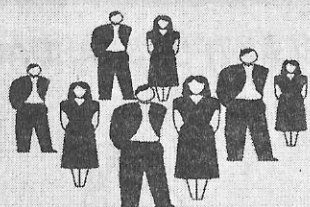
Bland utställarna fanns naturligtvis också DIS! Med vår nya jubileumsutställning i bagaget, nya DISGEN version 5 (för PC) i datorerna och med alla våra register till vigsel-längder var vi väl förberedda på den stora skara intresserade besökare som infann sig. DISGEN erbjöds besökarna till specialpriset 400 kr (inkl byte till version 5 för PC-varianten under 1991). Både DISGEN-program och register till vigsellängder fick nya ägare i strid ström.

Även andra programmakare var på plats. Holger lyste med sin frånvaromen SunriseGEN, Mac-programmet från Lund, visades vägg i vägg. Standardprogrammet, som bara klarar antavlor(!), kunde köpas för 580 kr mot normala 800 kr. Den professionella versionen, som också tycks klara släkttavlor(!), presenterades också och skulle, när det blev klart, kosta en bra bit över 1000-lappen.

Personligen är jag övertygad om att DISGEN ger mycket mera för pengarna...

Björn J

Nya medlemmar

NYA MEDLEMMAR TOM SEPTEMBER 1990

Vi hälsar följande medlemmar
hjärtligt välkomna i den 'datoriserade'
släktforsarkretsen!

- 1453 Toni Mones, SOLNA
1454 Karin Axelsson, ÅMÅL
1455 Arild Gundersen, LARVIK
NORGE
1456 Gunnar Apelfors, SOLNA
1457 Harald Vågene, SKODJE
NORGE
1458 Nils Joëlson, MALMÖ
1459 Øystein Walberg, VERDAL
NORGE
1460 Stig Henriksson, MÖLNDAL
1461 Arne Walfridsson, GNOSJÖ
1462 Brita Kälman, KORSHOLM
FINLAND
1463 Lennart Neiderud, ALNÖ
1464 Eva Hörnell, ÖVERHÖRNÄS
1465 Börje Ljus, ESLÖV
1466 Jan-Henrik Olsgaard,
LILLESTRÖM NORGE
1467 Gunilla Borgfors,
LINKÖPING
1468 Bolennart Aldén, BODEN
1469 Loyd Enquist, NORR-
KÖPING
1470 J. Boutrup, HOLEBY
DANMARK
1471 Lars Lamberg, SÖLVESBORG
1472 Hans C. Pettersson, MALMÖ
1473 Gunilla Svernsjö, HANINGE
1474 Claes Håkansson, LYCKEBY
1475 Eva Lisai-Laser, '
SOLLENTUNA
1476 Sten Hofvenstam, FALUN
1477 Helge Lindberg, UDDEVALLA
1478 Lööf Anders, EKSJÖ
1479 Sven-Gunnar Söderström,
DJURSHOLM
1480 Eddie Bjarrenholt, RIMBO
1481 Bill Svanborg, UMEÅ
1482 G. Bergfors, LINKÖPING
1483 Sven Öhman, ÄLVSBY
1484 Marianne Falkenströmmer,

- TUMBA
1485 Roger Herlin, LUND
1486 Thomas Grybäck,
BORENSBERG
1487 Bo Tangfelt, GÄVLE
1488 Rune Persson, HELSINGBORG
1489 Monica Svedberg, HANINGE
1490 Anders From, TROLLHÄTTAN
1491 Sven Hellgren, LÖNSBODA
1492 Leif Olsson, VÄSTERÅS
1493 Lena Grönlund, BENGTSFORS
1494 Kerstin Hallgren Peterson,
LINKÖPING
1495 Stefan Furing, FARSTA
1496 Stellan Ståhling, LINKÖPING
1497 Benny Söderström,
KUNGSHAMN
1498 Jonas Korch, VÄXJÖ
1499 Wailith Åkersten, FARSTA
1500 Arne Hansson, LUDVIKA
1501 Per Ola Fast, SKÖVDE
1502 Edgar Karlsson, KARLSKOGA
1503 Ingemar Joelsson, UMEÅ
1504 Brage Lundström, VÄSTERÅS
1505 Jonathan Silvergran,
ÖSTERSUND
1506 Annie Sjöström, ÖSTERSUND
1507 Barbro Majgren,
NYNÄSHAMN
1508 Hans Gauffin, STOCKHOLM
1509 Vidar Birkeland, OSLO NORGE
1510 Karl Anders Hjortskull,
KALLINGE
1511 Leif Holgersson, VÄSTER-
HANINGE
1512 Dag Campbell, UPPSALA
1513 Karl M. Lundholm,
ESKILSTUNA
1514 Karin Johansson, LINKÖPING
1515 Gunnar Larsson, DALSJÖFORS
1516 K.G. Andersson, UPPSALA
1517 Carl Lennart Arvidsson,
HÄGERSTEN
1518 Gert Bohman, LOMMA
1519 Margareta Östergren, SOLNA
1520 Carola Pettersson, LINKÖPING
1521 Åke Sjödin, VÄSTERÅS
1522 Gustav Heggen, VÄSTERÅS
1523 Gunnel Wallin, ÖREBRO
1524 Lena Lundin, SUNDSVALL
1525 Sven-Olof Österberg,
FAGERSTA
1526 Torbjörn Norman,
BJÖRKLINGE
1527 Anders Broman,
VÄSTERFÄRNEBO
1528 Bo Stenberg, VÄRMDÖ
1529 Marie Eriksson, SÖDERTÄLJE
1530 Alf Helin, ANGERED
1531 Sören Johansson,
ÖRSUNDSBRO

- 1532 Ulla Sköld, VÄSTERÅS
1533 Arne Sträng, SKARA
1534 Britt-Marie Sundsten,
VÄSTERÅS

AV DIS-VÄST VÄRVADE

- 2013 Jörgen Frosthage, VARBERG
2019 Lennart Brunbäck, HISHULT
2020 Brita Karlström, GÖTEBORG
2021 Per Liljeström, LERUM
2022 Lars-Bertil Nilsson, MOHOLM

AV DIS-ÖST VÄRVADE

- 3031 Dagmar Tistad, LIDINGÖ
3032 Kroopp K-G, JOHANNESHOV
3033 Leif Holm, TRÅNGSUND

NYA UTBYTESFÖRENINGAR

- U061 Åmåls Släktforskarer
U062 Åsbo Släkt och Folklivs-
forskarerförening

NAMNRÄTTELSE

- 1428 Anders Torgander,
STOCKHOLM

Manu Herna redogör för
en planerad finsk
genealogisk databas

Hans Nilsson berättar om
Linköpingsregionens nya
demografiska databas

Forskar- kontakten

FÖRTECKNING ÖVER SOLDATER I BANKEKINDS HÄRAD

Östergötlands Genealogiska Förening och Tjust släktforskarförening samarbetar med uppgiften att registrera alla ryttare och livgrenadjärer som under indelningsväsendets tid tjänstgjorde inom Tjusts kompani av Östgöta kavalleriregement/ Andra livgrenadjärregementet. En förteckning har framtagits över de soldater som återfunnits i generalmänsterrullorna. Till detta ska fogas kompletterande uppgifter som rör familjeförhållanden, soldattorpet, bosättningen och levnadsöden efter avskedet mm.

Om du har uppgifter att lämna är du välkommen att kontakta Göran Lindahl, Ödegårdsgatan 10 582 57 Linköping eller Gunnar Rydberg, Poppelvägen 5 582 63 Linköping.

BORGSJÖS KYRKBÖCKER UNDER REKONSTRUKTION

Kyrkböcker för Borgsjö församling (Västernorrlands län) har förstörts genom brand. En rekonstruktion är nu på gång och till den sökes uppgifter om personer som flyttat till eller ifrån Borgsjö. Om du har sådana uppgifter kan du kontakta:

K - I Ångström
Hemmansvägen 87
871 53 HÄRNÖSAND

(JLS-nytt nr 42 1990)

CENTRUM FÖR FINNSKOVSFORSKNING I HÄLLEFORS

Högskolan i Örebro hade vintern 1988 en lokalhistorisk kurs om kulturen i finnbygderna. Hösten 1989 följdes detta upp med ett tredagars-symposium där hundra forskare från

hela norden deltog. Under detta symposium sade Lennart Hedberg att trots att vi har så mycket forskning med lokalhistorisk anknytning så saknas det alltså en totalbild av kolonisationsförloppet och kunskap om vad det var för faktorer som egentligen fick finnarna att flytta västerut i stora skaror.

Från hösten 1989 ska Hällefors i Bergslagen fungera som en samordningscentral för forskning om finnbygderna. Finnskogskulturen skall inte vara någon liten akademisk gren för profisen utan för alla som forskar lokalhistoriskt i dessa bygder.

MALIS HANS I SVÄRDSJÖ - FORSKARE FÖRE SIN TID

I Dalfolk nr 1, 1990 berättas om en tidig forskare som ägnade en stor del av sin tid med att utforska hemsöcknens (Svärdsjö) gårdssläkter. Forskaren var byskomakaren Malis Hans Jansson i Bengtsheden i Svärdsjö (1873-1942). Med outtröttlig energi registrerade han generationer av ägare gård för gård, så långt kyrkoarkiven kunde ge besked, i regel från början av 1600-talet. Även sidoledens giftermål, utflyttningar, etc är redovisade liksom alla gårdsnamn, många även försedda med bomärken. Forskningsarbetet är en ovärderlig släktgårdsdokumentation som skildrar en avslutad epok i socknens jordbruks-historia. Böckerna är deponerade av hembygdsföreningen i Svärdsjö kyrkokör i Dalfolks arkiv.

Dalfolks arkiv
Sockenstugan på kyrkvallen i
Leksand. Ring gärna i förväg tel:
0247/13850

130 FÖRSVUNNA TORP KARTLAGDA I TREHÖRNA

Under en tioårsperiod har ett gäng entusiastiska hembygdsforskare i Trehörnatrakten (Östergötland) kartlagt och märkt ut 130 försvunna torp och backstugor i Trehörna. I gruppen ingår historikern Kalle Bäck, som är knuten till det nystartade lokalhistoriska centret vid Linköpings Universitet. Kalle Bäck håller nu på att arbeta med en bok om torp och

torpare i Östergötland.

Trehörnaforskarna har gått grundligt tillväga. Torpens historia har dokumenterats från 1600-talet och framåt. De har fått fram uppgifter om torpens tillkomst, under vilka gårdar de har hört och vilka som bott där under olika tider.

Dessutom har torpvännerna i Trehörna ritat kartor över den forna torpbebyggelsen, samt märkt ut samtliga torp och backstugor där de en gång stått i de djupa Trehörnas-skogarna.

Enligt Kalle Bäck sker detta i sista minuten, för med de markberedningsmaskiner som används idag försvinner snart alla spår efter gamla torpgrunder i markerna.

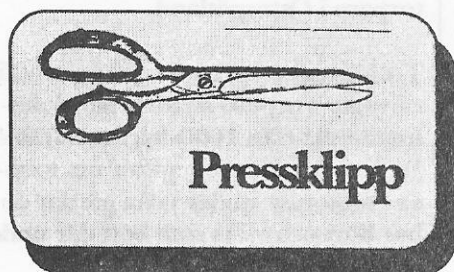
(Östgöta-Correspondenten 5 Juli 1990)

Om en metod att söka i databaser via nät berättade Richard Schumann

BITNET, ROOTS-L och FAMILY INDEX var nyckelord i Alf Christophersens föredrag.

KYRKAN DATORISERAR

Svenska kyrkan ska i samband med överflyttningen av folkbokföringen till riksskatteverket datorisera sin registerhållning. Ärenden som bröllop, dop och begravningar ska kyrkan även i framtiden sköta, och till detta behövs personregister.

Kyrkan har tecknat ett avtal med Televerket i Uppsala, som innehåller ett rikstäckande datapaknät som ska koppla samman landets 1200 pastorat. Via datapaknätet och Dafas elektroniska postlådor kommer pastors-expeditionerna också att kunna nå riksskatteverkets folkbokföringsregister.

(Computer Sweden 22 Juni 1990)

ÖPPNA DATORSYSTEM ÄR FRAMTIDEN FÖR RIKSSKATTEVERKET

Övertagandet av folkbokföringen tillsammans med kraftiga förändringar i skattesystemet innebär stora förändringar för RSV som är en av landets största datoranvändare. För att möta kraven satsar de på en övergång till öppna system och programutveckling i 4G.

Över 100 miljoner kronor investeras i ny utrustning. 1500 terminaler ska köpas in från Nokia och kopplas samman i nätverk med basdatorer från Hewlett Packard.

Lösningen med basdatorer med Unix som operativsystem och terminaler med PC-funktioner är ett strategiskt val för RSV, enligt dess tekniske chef Lars Olsson. Mer och mer av datakraften skall finnas lokalt hos användarna i framtiden.

För de förenklade deklARATIONERNA kommer man att fortsätta att använda de centrala stordatorbaserade system-

en. De nya systemen skall användas till granskningen av företagen, en uppgift som kräver helt andra datorsystem än de hittills använda. Till den delen kommer RSV bygga upp ett system som liknar folkbokföringens. Exakt hur det kommer att se ut på de olika förvaltningarna är inte klart, men förmodligen blir det någon form av nätverk där en basdator har hand om folkbokföringen och en har hand om företagstaxeringen.

Samma terminaler ska dock kunna användas för båda uppgifterna och dessutom när man vill nå RSV:s stordatorer eller externa databaser.

(Computer Sweden 15 juni 1990)

VÄRLDENS STÖRSTA DATOR

Den 23 juni i år öppnades en ny utställning i världens enda museum helt ägnat åt datorer, the Computer Museum i Boston. Utställningen kallas Vandringen genom datorn och i den kan man i en två våningar stor datormodell vandra runt och få se hur en dator fungerar.

Datormodellen har uppförstorats 50 gånger och har därmed fått jättelika proportioner. Bildskärmen har en yta på 10 kvadratmeter, tangentbordet är närmare 8 meter långt och disketten närmare 2 meter.

Pulserande ljusrör simulerar dataflöden genom modellen. Ett fönster på moderkortets CPU, som är baserad på Intel 486, gör det möjligt att också titta in i datorns hjärta och hjärna. Vid flera av komponenterna finns instruerande dataanimerade filmer och interaktiva inlärningsstationer.

Totalt har över 100 personer vid 25-talet institutioner och företag i tre länder varit engagerade under två år i skapandet av denna fungerande jättedator. Utställningen har kostat motsvarande drygt 7 miljoner kronor att bygga upp.

(Datornytt nr 7/90)

BOHUSLÄNS MUSEUM FÖRST I VÄRLDEN MED DATORISERAD LAGRING OCH HANTERING AV HISTORISKA BILDER

Bohusläns museum i Uddevalla har omkring 150 000 bilder som ska läsas in med en ny teknik. Inom en snar framtid blir det - i varje fall teoretiskt - möjligt att koppla in sig via persondator och modem och få tillgång till hundratals bilder inom olika ämnesområden.

Arkivet består av en textdel och en bilddel. I textdelen skrivs alla uppgifter om varje bild in i ett särskilt formulär i datorn - när togs bilden?, vad föreställer den, vem fotograferade? etc. Alla tänkbara sökbegrepp registreras för att göra sökvägen så kort som möjligt.

Bilderna matas in med en videokamera och lagras på ett optiskt skivminne av typen WORM (Write once, read many) och varje skiva rymmer 16 000 bilder med hjälp av en speciell bildkompressor.

Med det nya systemet sparas både tid och pengar. Varje bild kostar 1 kr att lagra jämfört med 5 kr för konventionell arkivering. Originalen kan återskapas hur många gånger som helst utan kvalitetsförsämring.

(Teknik i Tiden nr 2 1990)

Projektet redovisades också på symposiet i Vårdnäs, Linköping.

Redaktören själv i aktion berättande om ovanstående bildlagringsprojekt.

BYTE TILL DISGEN VERS. 5 FÖR PC

Som framgår av artikeln om DISGEN version 5, kan du, som tidigare köpt DISGEN för PC och fortfarande är medlem, byta upp dig till DISGEN version 5 till reducerat pris.

I priset, 200:-, ingår både diskett(er) och en ny användarbeskrivning. Porto och postförskotts-

avgift tillkommer

Ordinarie pris för DISGEN är fortfarande 500:-

För att du skall få din egen uppdatering kan du använda detta blad. Fyll i talong, vik sedan ihop bladet och fäst ihop med en tejpbit. Frankera och

stoppa i brevlådan.
Enklare kan det inte bli!

Har du förmånskupong för gratis byte till version 5 av DISGEN för PC, skall denna bifogas!

Programpaketet skickas med postförskott och leverans påbörjas efter nyår.

BESTÄLLNING AV UPPDATERING TILL NYA DISGEN VERSION 5 FÖR PC.

Programbytet erbjuds endast de medlemmar som tidigare köpt DISGEN och som fortfarande är medlemmar. Programmet levereras mot postförskott och kostar 200:- + porto och postförskottsavgift.

Jag köpte mitt första DISGEN-program 198__ för datorn _____

Jag har nu version _____ av DISGEN (se diskett, programmenyn eller beskrivningen)

Medlemnr: _____. Önskar Disketttyp: 5 1/4" 360 kb eller 3 1/2" 720 kb

Jag bifogar min förmånskupong för gratis byte.

Namn: _____

Adress: _____

Postnummer: _____ Ort: _____

Datum: _____ Namnteckning: _____

BYTE TILL DISGEN VERS. 5 FÖR PC

Som framgår av artikeln om DISGEN version 5, kan du som tidigare köpt DISGEN för PC och fortfarande är medlem, byta upp dig till DISGEN version 5 till reducerat pris. 1 paket, 500,- ingår både diskett(er) och en ny användarbeskrivning. Foto och posthöskott.

För att du skall få din egen uppdatering kan du använda detta blad. Fyll i så långt, vik sedan ihop bladet och fäst ihop med en tejpbit. Fränkta och avgift tillkommer.

Ordinarie pris för DISGEN är förhands 500,-. Här du föranstundning för gratis byte till version 5 av DISGEN för PC, skall denna bilaga stoppas i brevlådan. Enkelt kan det inte bli.

**DISGEN version 5
Uppdatering**

Brev-
porto

Föreningen DIS

Sandgatan 10, kv

582 35 LINKÖPING